

ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS (teine koda)

27. veebruar 1992

Konkurents – Kokkuleppe ja kooskõlastatud tegevuse mõisted – Menetlus – Pädevus –
Komisjoni kodukord – Meetme kehtetus

[...]

Liidetud kohtuasjades T-79/89, T-84/89, T-85/89, T-86/89, T-89/89, T-91/89, T-92/89, T-94/89, T-96/89, T-98/89, T-102/89 ja T-104/89,

BASF AG, registrijärgne asukoht Ludwigshafen (Saksamaa Liitvabariik), esindaja Rechtsanwalt F. Hermanns, Düsseldorf, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: advokaadibüroo Loesch & Wolter, 8 rue Zithe,

NV Limburgse Vinyl Maatschappij, registrijärgne asukoht Tessenderlo (Belgia), esindaja: I. G. F. Cath, Haagi advokatuur, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: advokaadibüroo L. H. Dupong, 14a rue des Bains,

NV DSM ja DSM Kunststoffen BV, registrijärgne asukoht Heerlen (Holland), esindaja: I. G. F. Cath, Haagi advokatuur, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: advokaadibüroo L. H. Dupong, 14a rue des Bains,

Hüls AG, registrijärgne asukoht Marl (Saksamaa Liitvabariik), esindajad: Rechtsanwalt A. Deringer, Rechtsanwalt C. Tessin, Rechtsanwalt H. Herrmann ja Rechtsanwalt J. Sedemund, Köln, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: advokaadibüroo J. Loesch, 8 rue Zithe,

Atochem SA, registrijärgne asukoht Puteaux (Prantsusmaa), esindajad: X. De Roux ja Ch.-H. Léger, Pariis, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: advokaadibüroo Hoss & Elvinger, 15 Côte d'Eich,

Société artésinne de vinyle SA, registrijärgne asukoht Pariis (Prantsusmaa), esindaja: B. Van de Walle de Ghelcke, Brüssel, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: advokaadibüroo J. Wolter, 8 rue Zithe,

Wacker Chemie GmbH, registrijärgne asukoht München (Saksamaa Liitvabariik), esindaja Rechtsanwalt H. Hellmann, Köln, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: advokaadibüroo Loesch & Wolter, 8 rue Zithe,

Enichem SpA, registrijärgne asukoht Milano (Itaalia), esindaja: M. Siragusa, Rooma, G. Scassellati Sforzolini, Bologna ja G. Arcidiacono, Milano, kohtudokumentide

kättetoimetamise aadress Luxembourgis: advokaadibüroo Arendt & Medernach, 4 avenue Marie-Thérèse,

Hoechst AG, registrijärgne aadress Frankfurt am Main (Saksamaa Liitvabariik), esindaja: Rechtsanwalt H. Hellmann, Köln, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: advokaadibüroo Loesch & Wolter, 8 rue Zithe,

Imperial Chemical Industries plc, registrijärgne aadress London (Ühendkuningriik), esindaja: D. Vaughan, QC, ja D. Anderson, Inglise ja Walesi advokatuur, keda juhendasid solicitor V. O. White, solicitor R. J. Coles ja solicitor A. M. Ransom, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: advokaadibüroo H. Dupong, 14a rue des Bains,

Shell International Chemical Company Ltd, registrijärgne asukoht London (Ühendkuningriik), esindaja Inglise ja Walesi advokatuuri liige K. B. Parker, keda juhendas solicitor J. W. Osborne, London, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: advokaadibüroo J. Hoss, Côte d'Eich,

Montedison SpA, registrijärgne asukoht Milano (Itaalia), esindajad: G. Aghina ja G. Celona, Milano ning P. A. M. Ferrari, Rooma, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: advokaadibüroo G. Margue, 20 rue Philippe II,

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: õigustalituse liikmed B. J. Drijber, B. Jansen ja J. Currall, keda abistasid E. Morgan de Rivery, Pariis, R. M. Morresi, Bologna (Itaalia), N. Forwood, QC, ja David Lloyd-Jones, Inglise ja Walesi advokatuur, ning Alberto Dal Ferro, Vicenza (Itaalia), kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis: c/o komisjoni õigustalituse esindaja R. Hayder, Wagner Centre, Kirchberg,

edaspidi kostja,

mille esemeks on hagi EMÜ asutamislepingu artikli 85 kohast menetlust käsitleva komisjoni 21. detsembri 1988. aasta otsuse (IV/31.865 – PVC) (EÜT 1989, L 74, lk 1) tühistamiseks,

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS (teine koda),

koosseisus: president D. Barrington, kohtunikud A. Saggio, C. Yeraris, C. P. Briët ja J. Biancarelli,

kohtusekretär: H. Jung,

võttes arvesse kirjalikus menetluses ja 18. kuni 22. novembri 1991. aasta ja 10. detsembri 1991. aasta kohtuistungitel esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Põhjendused

Hagi faktilised asjaolud, vaidlustatud otsus ja menetluse üldine käik

1. 13. ja 14. oktoobril 1983 polüpropüleenisektoris vastavalt nõukogu 6. veebruari 1962. aasta määrusele nr 17 (EÜT 1962, 13, lk 204, edaspidi „määrus nr 17”) läbi viidud uurimiste tulemusena avas Euroopa Komisjon polüvinüülkloriidi (edaspidi „PVC”) kohta toimiku. Seejärel viis ta asjaomaste ettevõtete ruumes läbi mitmeid uurimisi ja saatis neile mitmeid teabenõudeid.

2. 24. märtsil 1988. aastal algatas komisjon enda initsiatiivil määruse nr 17 artikli 3 lõike 1 kohase menetluse 14 PVC tootja vastu, kelleks olid vastavalt Atochem SA, BASF AG, NV DSM ja DSM Kunststoffen BV, Enichem SpA, Hoechst AG, Hüls AG, Imperial Chemical Industries PLC, NV Limburgse Vinyl Maatschappij, Montedison SpA, Norsk Hydro AS, Société artésienne de vinyle SA, Solvay et Cie, Shell International Chemical Company Ltd and Wacker Chemie GmbH. 5. aprillil 1988. aastal saatis ta ig uhele neist ettevõtetest vastuväiteteatise, mis on s ttestatud komisjoni 25. juuli 1963. aasta määruse nr 17 artikli 19 lõigetes 1 ja 2 ettenähtud ärakuulamise käsitleva komisjoni määruse nr 99/63/EMÜ (EÜT 1963, 127, lk 2268) artikli 2 lõikes 1. Kõik need ettevõtted olid esitanud 1988. aasta juunis oma märkused. Välja arvatud Shell International Chemical Company Limited, kes ei olnud ärakuulamist taotlenud, kuulati k ik ettevõtted ära 1988. aasta septembris. 1. detsembril 1988. aastal esitas nõuandekomitee, kes tegeleb transpordi alal konkurentsi piirava tegevuse ja turgu valitseva seisundi alaste küsimustega, oma arvamuse komisjoni otsuseprojekti kohta.

3. 17. märtsil 1989. aastal avaldati Euroopa  henduste Teatajas EMÜ asutamislepingu artikli 85 kohast menetlust käsitleva komisjoni 21. detsembri 1988. aasta otsus (IV/31.865 – PVC). Otsusest teatati asjaomastele ettevõtetele 1989. aasta veebruaris. Teatavaks tehtud ja avaldatud otsuse operatiivosa sisaldab muuhulgas järgmist kolme artiklit:

„Artikkel 1

Atochem SA, BASF AG, DSM NV, Enichem SpA, Hoechst AG, Hüls AG, Imperial Chemical Industries plc, Limburgse Vinyl Maatschappij, Montedison SpA, Norsk Hydro AS, Société artésienne de vinyl, Shell International Chemical Co. Ltd, Solvay et Cie ja Wacker Chemie GmbH on rikkunud EMÜ asutamislepingu artiklit 85, osaledes (otsuses märgitud ajaperioodidel) 1980. aasta augustis alguse saanud kokkuleppes ja/või kooskõlastatud tegevuses, millega  henduses PVC-d tarnivad ettevõtted osalesid regulaarsetel nõupidamistel, et m arata kindlaks sihthinnad ja mahukvoodid, kavandada kooskõlastatud algatused hinnataseme tõstmiseks ja jälgida nimetatud kooskõlastatud tegevuse toimimist.

Artikkel 2

Artiklis 1 nimetatud ettevõtted, kes tegelevad endiselt ühenduse PVC sektoris, peavad viivitamata lõpetama nimetatud rikkumise (kui nad ei ole seda juba teinud) ja seejärel hoiduma oma PVC alases tegevuses mis tahes kokkulepetest ja kooskõlastatud tegevusest, sealhulgas sellist liiki info vahetamisest, mis tavaliselt kuulub ärisaladuse alla ja millega osavõtjaid otseselt või kaudselt teavitatakse teiste üksiktootjate toodangust, tarnetest, varude tasemest, müügihindadest, kuludest või investeerimiskavadest või millega neil oleks võimalik jälgida selgesõnaliste või vaikivate kokkulepete või hindu või EMÜ sisese turu jagamist puudutavate kooskõlastatud tegevuste järgimist. Igasugune süsteem üldise teabe vahetamiseks, milles tootjad osalevad (näiteks Fides), peab toimima selliselt, et sellest oleks välja jäetud teave, mis võimaldaks määrata kindlaks üksiktootjate käitumist, ning ettevõtted peavad eelkõige hoiduma omavahel täiendava, konkurentsi seisukohalt olulise teabe vahetamisest, mida see süsteem ei hõlma.

Artikkel 3

Käesolevaga kehtestatakse allpool nimetatud ettevõtetele artiklis 1 mainitud rikkumise eest järgmised trahvid:

- i) Atochem SA – trahv 3 200 000 eküüd;
- ii) BASF AG – trahv 1 500 000 eküüd;
- iii) DSM NV – trahv 600 000 eküüd;
- iv) Enichem SpA – trahv 2 500 000 eküüd;
- v) Hoechst AG – trahv 1 500 000 eküüd;
- vi) Hüls AG – trahv 2 200 000 eküüd;
- vii) Imperial Chemical Industries plc – trahv 2 500 000 eküüd;
- viii) Limburgse Vinyl Maatschappij – trahv 750 000 eküüd;
- ix) Montedison SpA – trahv 1 750 000 eküüd;
- x) Norsk Hydro AS – trahv 750 000 eküüd;
- xi) Société artésienne de vinyl – trahv 400 000 eküüd;
- xii) Shell International Chemical Company Ltd – trahv 850 000 eküüd;
- xiii) Solvay et Cie – trahv 3 500 000 eküüd;

xiv) Wacker Chemie GmbH – trahv 1 500 000 eküüd.”

4. Kõik otsusega käsitletud ettevõtted, välja arvatud Solvay et Cie, esitasid Euroopa Kohtusse hagid. Hagid esitati Euroopa Kohtusse ajavahemikus 30. märts 1989, mil laekus BASF-i hagi, kuni 25. aprillini 1989, kui laekus Norsk Hydro hagi. Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtu asutamist käsitleva nõukogu 24. oktoobri 1988. aasta otsuse artikli 3 lõike 1 ja artikli 14 kohaselt suunas kohus kõnealused kohtuasjad oma 15. novembri 1989. aasta määrusega edasi Esimese Astme Kohtusse.

5. Oma 19. juuni 1990. aasta otsusega kuulutas Esimese Astme Kohus (teine koda) Norsk Hydro hagi vastuvõetamatuks, põhjusel, et see laekus hilinenult. Selle otsuse vastu esitati Euroopa Kohtule apellatsioonkaebus. Norsk Hydro võttis seejärel oma apellatsioonkaebuse tagasi, ning langetati otsus selle eemaldamiseks registrist.

6. Kirjaliku menetluse läbiviimisel, mis lõppes komisjonipoolsete vastuväidete esitamisega ajavahemikus 29. juunist kuni 5. novembrini 1990, liideti kohtuasjad T-79/89, T-84/89, T-85/89, T-86/89, T-89/89, T-91/89, T-92/89, T-94/89, T-96/89, T-98/89, T-102/89 ja T-104/89 suulise menetluse eesmärgil kohtu teise koja esimehe 11. juuli 1991. aasta otsusega. Enne Euroopa Kohtu kodukorra artikli 64 lõike 3 kohast ärakuulamist peeti 11. juulil 1991. aastal ettevalmistav koosolek. Kohtunik-ettekandja aruande ärakuulamisel otsustas kohus (teine koda) avada suulise menetluse ja nõuda menetluse korraldamise teatud meetmeid.

7. Ära kuulamine toimus 18. kuni 22. novembri 1991. aasta ja 10. detsembri 1991. aasta istungitel. Ära kuulamise käigus nõudis kohus 19. novembri 1991. aasta otsusega, et komisjon esitaks teatud dokumendid enne 22. novembrit 1991. Täiendava korraldusega 22. novembrist 1991 pikendati esialgu ettenähtud tähtaegu kuni 5. detsembrini 1991.

8. Pärast poolte sellekohaste ettepanekute ärakuulamist leidis Euroopa Kohus, et kõik kohtuasjad tuleb kohtuotsuse eesmärgil kokku liita.

Poolte nõuded

9. Hagejad nõudsid sisuliselt, et Euroopa Kohus peaks:

– tühistama eelkõige EMÜ asutamislepingu artikli 85 kohast menetlust käsitleva komisjoni 21. detsembri 1988. aasta otsuse (IV/31.865 – PVC) ja alternatiivina tühistama või vähendama nimetatud otsuse artikliga 3 kehtestatud trahvi;

– nõudma, et komisjon maksaks kohtukulud;

– lisaks nõudis Montedison SpA, et komisjonilt tuleks nõuda haldusmenetluse käigus esinenud kõikide kulude hüvitamist ja kahju heastamist, mida ta oli kandnud vaidlustatud otsuse rakendamise tõttu.

10. Komisjon väidab, et kohus peaks:

- lükkama tagasi Shell International Chemical Company Ltd hagi aegumise ja vastuvõetamatuse tõttu;
- lükkama hagi tagasi põhjendamatusse tõttu;
- nõudma hagejatelt välja kohtukulud.

Kohtu poolt nõutud menetluse ja järelepärimise korraldamise meetmed

A – Poolte kirjalikud väited, mis tingisid Euroopa Kohtu poolt 11. juuli 1991. aasta menetluse korraldamise meetme vastuvõtmise

11. Oma hagi 5. punktis pealkirjaga „Nõude rikkumine esitada põhjendused vaidlusaluse otsuse vastuvõtmise ajal”, viitab BASF Euroopa Kohtu otsusele kohtuasjas 131/86 *Ühendkuningriik v. nõukogu* (1988) EKL 905 (nn munakanade kohtuasi), toetamaks seisukohta, et asutamislepingu artikliga 190 nõutakse komisjonilt otsuse tegemisel põhjenduste vastuvõtmist otsuse lahutamatu osana. Hageja järeldeb sellest, et otsus on tühine, kui ta ei sisalda põhjendavat osa, või kui tema antud põhjendused on selle vastuvõtmise ajal ebapiisavad või mittetäielikud, või kui põhjendused pärast otsuse vastuvõtmist muutuvad.

12. Hageja märgib, et antud kohtuasjas pärineb teatavaks tehtud otsus 21. detsembrist 1988 ja sellele on lisatud 5. jaanuari 1989. aasta kaaskiri, mis on allkirjastatud „Komisjoni nimel P. Sutherland, komisjoni liige”. Kuid selles märgitakse, et 21. detsembril 1988. aastal saatis komisjon talle telexiteate, milles ta väitis olevat võtnud otsuse vastu 22. detsembril 1988. aastal. Kuigi mitte välistades, et see oli kirjaviga, väidab hageja, et 21. detsembril 1988. aastal otsuse põhjendavat osa kas ei olnud olemas või see erines sellest, mis oli toodud teatavaks tehtud otsuses. Oma väidete toetuseks väidab hageja, et vastusena tema taotlusele, et otsus oleks talle teatavaks tehtud ajavahemikus 21. detsembrist 1988 kuni 3. veebruarini 1989, mis on teavitamise kuupäev, väitsid komisjoni töötajad, et otsuse saksakeelne tekst ei olnud veel valmis ja seetõttu ei olnud selline teavitus võimalik. Vastavalt hageja seisukohale näitab otsuse vastuvõtmisest kuni selle teatavaks tegemiseni kulunud ajavahemik, et otsuses sisalduv põhjendav osa oli uuesti koostatud. Hageja arvates järeldeb sellest, et otsus on kehtetu. Oma vastuses märgib ta, et „komisjon peaks esitama saksakeelse teksti, mis oli tema valduses 21. detsembril 1988. aastal. Nii Euroopa Kohus kui ka hageja peaksid seejärel võrdlema [kahte teksti] ja tegema kindlaks, kas erinevused selle teksti ja hagejale 3. veebruaril 1989. aastal teatavaks tehtud teksti vahel tulenevad üksnes keelelistest parandustest.”

13. Oma hagi märgib Hüls, et tal on alust uskuda, et talle teatavaks tehtud otsus erineb teatud oluliste asjaolude poolest projektist, mis oli komisjoni 21. detsembri 1988. aasta otsuse aluseks. Vastavalt Hüslile nähtub teatavaks tehtud otsuse tüpograafilisest esitusest

selgelt, et teatud olulised lõigud olid kas lisatud või parandatud. Samuti palub Hüls, et Euroopa Kohus nõuaks komisjonilt „21. detsembri 1988. aasta otsuseprojekti esitamist ja selle hagejatele teatavaks tegemist, et tal oleks võimalik kindlaks teha, et erinevused ei ületa seadusega lubatud.”

14. Hagejad Wacker Chemie GmbH ja Hoechst AG väidavad oma hagiavaldustes ja vastustes, et asutamislepingu artiklis 190 sätestatud otsuse põhjendavas osas tuleb otsust toetavad faktilised ja õiguslikud kaalutlused selgelt esitada. Ka peab see põhjendav osa olema olemas otsuse vastuvõtmise ajal. Nende arvates on asutamislepingu artikliga 190 vastuolus teha edasisi muudatusi põhjendavasse osasse, mis ei ole pelgalt kirja- ja grammatikavigade parandus (vt eespool toodud otsus kohtuasjas *Ühendkuningriigi v. nõukogu*). Hagejad leiavad, et neil on alust uskuda, et neid põhimõtteid on antud kohtuasjas rikutud. Nad viitavad kuuldustele otsuse vastuvõtmise kohta enne 21. detsembrit 1988. Sellel kuupäeval said nad komisjonilt teleksiteate, mis sisaldab otsuse operatiivosa, kuid mitte põhjendavat osa, ning viite 22. detsembri 1988. aasta otsusele. Nad leiavad, et arvestades teavet, mida nad on saanud teistelt ettevõtetelt, kes olid samuti vaidlusaluse otsuse adressaadid, võivad nad põhjendatult esitada tõsiseid kahtlusi selle kohta, kas otsus oli vastu võetud täisettepaneku alusel, mis sisaldas vajalikku põhjendavat osa autentse keeles. Sellest tulenevalt väidavad hagejad, et komisjonilt tuleks nõuda otsuse ettepaneku esitamist sel alusel, mil vaidlusalune otsus 21. detsembril 1988. aastal vastu võeti. Nad järelavad komisjoni kaitsest, et ühtegi otsust ei võetud vastu hollandi, itaalia ega hispaania keeles. Vastavalt hagejatele oleks tulnud otsus vastu võtta kõikide adressaatide keeltes. Seetõttu esitavad nad Euroopa Kohtule „küsimuse, et kas komisjoni otsus ei oleks tulnud vastu võtta vastavate tekstide alusel”. Arvestades ka komisjoni poolt enda kaitseks esitatud asjaolude kirjeldust, tõstatavad nad küsimuse, kas konkurentsiküsimuste eest vastutav komisjoni liige võis seaduslikult vastu võtta või kas ta võttis seaduslikult vastu otsuse teistes ametlikes keeltes, kuna tema volitused lõppesid 5. jaanuaril 1989. aastal, st 11 päeva enne kuupäeva, mil tõlked komisjoni peasekretariaadile esitati. Nad järelavad, et „otsus, mis oleks tulnud vastu võtta üheainsa otsusena kõikide adressaatide suhtes, on avatud vaidlustamiseks tervikuna.”

15. Enichem SpA väidab oma hagis, et otsuse vastuvõtmise ja selle teatavaks tegemise vahel on möödunud oluline ajavahemik; sellest tulenevalt ei pruugi teatavaks tehtud ja avaldatud tekst vastuvõetud tekstile vastata, mistõttu osapooltele teatavaks tehtud otsus on kehtetu. Enichem palub, et Euroopa Kohus nõuaks komisjonilt teksti esitamist komisjoni töökeeles, mille alusel see võttis vastu 21. detsembri 1988. aasta otsuse. Enichem väidab ka, et otsus võeti vastu enne, kui koostati lõpp-protokoll hagejate ärakuulamise kohta 13. veebruaril 1989. aastal komisjoni poolt. Seetõttu ei saa nõuandekomitee ega täiskomisjon ega ka konkurentsiküsimuste eest vastutav komisjoni liige olla teadlik ärakuulamise protokollidest kindlast tekstist, mille tulemusena muutus komisjonipoolne ärakuulamine mõttetuks.

16. Vastusena neile vastuväidetele väidab komisjon oma kaitstes ja vastuväites, et see väide on täielikult põhjendamata ja seda ei toeta mis tahes tõsised tõendid; ta väidab, et täiskomisjon esitas arutamiseks otsuseettepanekud kuues keeles (hollandi, inglise, prantsuse, saksa, itaalia ja hispaania). Komisjoni koosoleku nr 945 protokollist nähtub, et otsus võeti

vastu kolmes keeles, nimelt inglise, prantsuse ja saksa keeles, ning et komisjon tegi konkurentsiküsimuste eest vastutavale liikmele ülesandeks võtta vastu otsus teistes ametlikes keeltes. Vastavalt komisjonile on sellise volituse delegeerimine kooskõlas komisjoni kodukorra artikliga 27, nagu on kinnitatud Euroopa Kohtu poolt selle otsuses kohtuasjas 5/85 *AKZO Chemie v. komisjon* (1986) EKL 2585 (40. punkt). Vastavalt komisjonile sisaldab selline volitus paratamatult kohustuslikku keelelist ühtlustamist. Pärast komisjonipoolset arutelu tõlgiti otsus kolme ametlikku keelde (taani, kreeka ja portugali keel), milles seda ei olnud veel olemas. Need tõlked olevat esitatud peasekretariaati 16. jaanuaril 1989. aastal, s.o kuupäeval, mil otsuse erinevad versioonid, mis on nüüd saadaval kõigis ühenduse ametlikes keeltes, esitati jurist-lingvistidele nende ühetaolisuse tagamiseks. Keeleversioonide ühtlustamise töö lõpetati 1989. aasta jaanuari lõpus. Komisjon väidab, et ta saab esitada Euroopa Kohtule tema soovi korral oma menetlusdokumentides viidatud dokumendid. Ta väidab, et volituse delegeerimine ei olnud nimeliselt määratletud P. Sutherlandile, vaid oli määratletud konkurentsiküsimuste eest vastutavale komisjoniliikmele.

17. Neid vastuolulisi kirjalikke ettepanekuid arvestades pidas komisjon vajalikuks hagejate poolt esitatud väidete kohta otsuse tegemiseks võrrelda hagejatele teatavaks tehtud Euroopa Ühenduste Ametlikus Teatajas avaldatud meedet vastuvõetud meetmega. Arvestades seda ja ka komisjoni pakkumist tõendite esitamiseks, nõudis kohus, kasutades oma õigust võtta vastu järelepärimise meetmed (vt eespool viidatud Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas *AKZO Chemie*), komisjonilt 11. juulil 1991. aastal, menetluse korraldamise meetmete kaudu, komisjoni 21. detsembri 1988. aasta koosoleku protokoll ja täiskomisjoni poolt vastuvõetud teksti esitamist.

18. Menetluse korraldamise meetmele esitatud vastuse lisades 4 ja 5, mis laekusid Esimese Astme Kohtusse 12. septembril 1991. aastal, esitas komisjon kõigepealt täiskomisjoni 21. detsembri 1988. aasta koosoleku nr 945 prantsuse keeles koostatud protokollileheküljed 41–43 (dokument COM(88) PV 945) (vastuse lisa 4) ja teiseks kolm inglise, prantsuse ja saksa keeles koostatud projekti 14. detsembri 1988. aasta otsuse kohta (dokument C(88) 2497) (vastuse lisa 5).

19. Pärast nende dokumentide esitamist esitas BASF AG 24. oktoobril 1991. aastal Euroopa Kohtule dokumendi, milles ta märkis, et ta järgis oma kirjalikke kaebusi ja kavatses rakendada abinõusid menetluse lihtsustamiseks ärakuulamisel. See dokument, mis esitati kostjale 29. oktoobril 1991. aastal, sisaldas võrreldavat tabelit, kus on kokkuvõtvalt esitatud BASF-i poolt täheldatud erinevused talle teatavaks tehtud otsuse versiooni ja 14. detsembri 1988. aasta otsuseprojekti saksakeelse versiooni vahel, mis on koostatud 12. detsembril 1991.

B – Poole poolt ärakuulamisel esitatud vastuväited, mis tingisid Euroopa Kohtu poolt 19. novembri 1991. aasta järelepärimise meetme nõudmist

20. Oma 18. novembril 1991. aastal esitatud ühistes suulistest ettepanekutes väitsid kõik hagejatest ettevõtted, välja arvatud Shell International Chemical Company Ltd ja Montedison

SpA, kes ei olnud ühiste ettepanekute osapooled, et on vaja eristada kahte „liiki” otsust mõjutavaid nõuetele mittevastavusi.

21. Hagejad väitsid esiteks, et teatavaks tehtud meetmel ei olnud seaduslikku alust, kuna see oli teatavaks tehtud hollandi ja itaalia keeleversioonides, kuna komisjoni poolt 12. septembril 1991. aastal esitatud dokumentidest nähtus, et need vaidlustatud meetme versioonid olid vastu võetud üksnes konkurentsiküsimuste eest vastutava komisjoniliikme poolt. Komisjoni 31. jaanuari 1963. aasta kodukorra artikkel 27, mis oli ajutiselt jõus 6. juuli 1967. aasta otsuse artikliga 1 (edaspidi nimetatud „komisjoni kodukord”), mida on muudetud komisjoni 23. juuli 1975. aasta otsusega 75/461 (Euratom, ESTÜ, EMÜ), mille esimene lõik käsitleb volitusi, mida komisjoniliikmetele võib delegeerida, ei sätesta õiguslikku alust selles suhtes, väidavad hagejad. Äraakuulamisel väitsid hagejad eelkõige seda, et komisjoni poolt vastuvõetud tava oli vastuolus komisjoni kodukorra artikli 12 esimese ja teise lõikega, sest hollandi- ja itaaliakeelse versiooni puudumise tõttu ei olnud meede „autenditud” presidendi ja täitevsekretäri allkirjadega. Hagejad järeldasid, et vastavus komisjoni kodukorra artiklile 12 kujutas olulist menetluslikku nõuet, mille rikkumine sisaldas asutamislepingu artiklite 173 ja 174 kohase otsuse tühistamist.

22. Ettevõtjad väitsid teiseks, et hagejatele teatavaks tehtud meetmete ja komisjoni poolt 12. septembril 1991. aastal esitatud dokumentide ja tema poolt vastuvõetud otsusena kirjeldatud dokumentide vahel esines erinevusi. Jättes kõrvale grammatika- ja õigekirjavead, tegid hagejad kindlaks muudatuste kolm olulist liiki. Need sisaldasid täiendusi Saksa ettevõtjaid käsitleva meetme 6. leheküljele, uue lõike lisamist teatavaks tehtud meetme saksakeelse versiooni 24. leheküljele (lk 22 teatavaks tehtud meetme ingliskeelses versioonis ja lk 23 selle prantsuskeelses versioonis) ning muid saksakeelse versiooni muudatusi. Viidates eelkõige eespool nimetatud otsusele kohtuasjas *Ühendkuningriik v. nõukogu*, väitsid ettevõtjad, et oli absoluutselt keelatud teha edasisi muudatusi pädeva asutuse poolt kindlaks määratud õiguslikesse meetmetesse. Nad väitsid, et usaldus ühenduse institutsioonide vastu lõöks kõikuma, kui nende õiguslike põhimõtete rikkumatus ei ole tingimusteta garanteeritud.

23. Sellele väitele toetudes püüdis komisjon samal kuupäeval, kuigi mitte eitades, et teatavaks tehtud meetme põhjendava osa 27. punkti on lisatud uus lõik, tõendada selle seaduslikkust, viidates 19. detsembril 1988. aastal toimunud komisjoni liikmete *Chefs de Cabinet*’ erakorralise koosoleku protokollile. Komisjon väitis siiski, et arvestades selles protokollis sisalduvaid konfidentsiaalseid andmeid, ei saanud ta neid esitada. Euroopa Kohus tegi komisjonile ettepaneku, et see kas üldse hoiduks hagejatele mittekättesaadavale dokumendile viitamast või kirjeldaks dokumenti seda esitamata.

24. Komisjon valis viimase lahenduse; pärast dokumendi sisu selgitamist märkisid hagejad, et nad olid komisjoni vastusega ainult osaliselt rahul, sest nad ei olnud dokumendist, mis tundus neile märkimisväärselt oluline olevat, teadlikud. Peale selle küsisid nad kõigepealt, kas otsus oli vastavalt komisjoni kodukorra artiklile 12 autenditud. Teiseks väitsid nad, et esitatud väljavõtted protokollist ei olnud piisav vastus Euroopa Kohtu taotlusele; lõpuks palusid nad näha otsuse teksti, millel oli toodud komisjoni esimehe ja peasekretäri allkirjad.

25. Oma 19. novembri 1991. aasta suulistes ettepanekutes väitis komisjon, et kui kohus seda nõuab, võib ta esitada täiendavad dokumendid lisaks Euroopa Kohtule juba teatavaks tehtud dokumentidele. Sellest tulenevalt nõudis Euroopa Kohus 19. novembri 1991. aasta määrusega, et komisjon esitaks „tõendatud koopia EMÜ asutamislepingu artikli 85 kohast menetlust käsitleva komisjoni 21. detsembri 1988. aasta otsusest (IV/31.865 – PVC) (89/190/EMÜ), mis oli vastu võetud komisjoniliikmete poolt nende 21. detsembri 1988. aasta koosolekul ja autenditud vastavalt komisjoni kodukorras sätestatule nendes keeleversioonides, milles otsus oli vastu võetud”. Komisjonilt nõuti dokumendi esitamist Euroopa Kohtule „reedeks, 22. novembriks 1991, hiljemalt kella 12.00-ks keskpäeval”.

26. Vastavalt nimetatud määrusele esitas komisjon 21. novembril 1991. aastal:

- komisjoni poolt juba 21. novembril 1991. aastal koostatud protokollileheküljed 41–43, mida komisjoni peasekretär oli kinnitanud originaali tõeste koopiatena (lk 2–4);
- peasekretäri poolt kinnitatud 14. detsembri 1988. aasta otsuseprojektide kinnitatud koopiad inglise, prantsuse ja saksa keeles (lk 5–148);
- dokument, mis on märgistatud kui SEC(88) EÜT 945, 15. punkt, 19. detsembrist 1988 ja pealkirjaga „Teatis komisjoni liikmetele”, mis on kinnitatud originaali tõese koopiana komisjoni peasekretäri poolt (lk 149);
- dokument, millele on viidatud kui „lisa III” ning mis kannab pealkirja „Muudatused, mis tuleb viia sisse 27. punkti – PVC, 34. punkti – LDPE” (lk 150);
- dokument, mille on allkirjastanud komisjoni peasekretär ja mille sõnastus on alljärgnev:

„Ma kinnitan, et lisatud dokument on tõene koopia komisjoni otsusest kohtuasjas IV/31.865 – PVC, mille on komisjon vastu võtnud oma 21. detsembri 1988. aasta koosolekul.”

Otsuse tekst sisaldab lisana dokumente:

- 1) Komisjoni 21. detsembri 1988. aasta otsust COM(88) PV 945, protokollileheküljed 41–43;
- 2) Järgmised dokumendid, mis olid antud koosolekul komisjoni käes:
 - i) 14. detsembri 1988. aasta dokument C(88) 2497, mis on otsuseprojekt kolmes keeleversioonis (saksa, inglise, prantsuse), mis on komisjonile saadaval;
 - ii) Dokument pealkirjaga „Muudatused, mis tuleb viia sisse punkti 27 – PVC, punkti 34 – LDPE” ning mis kannavad viidet „ANNEXE III”, mis oli lisatud lisana III dokumendile SEC(88) 2033, millele on viidatud eespool nimetatud komisjoni protokollilehekülje 41 punktis 2, mis on 19. detsembril 1988. aastal toimunud Chefs de Cabinet’ erakorralise koosoleku protokoll.”

27. Kostja teavitas Euroopa Kohut, et tulenevalt asjaolust, et komisjon oli oma ruumide asukohta muutmas, ei saanud ta esitada täiendavaid dokumente 19. novembri 1991. aasta otsusega sätestatud tähtaja jooksul, kuid ta saaks seda teha 5. detsembriks 1991. Sellest tulenevalt andis kohus korralduse, et „võttes arvesse komisjoni poolt esitatud erakorralisi asjaolusid, pikendati 19. novembri 1991. aasta korraldusega sätestatud tähtaega komisjoni 21. detsembri 1988. aasta otsuse kinnitatud tõese koopia esitamiseks kuni 5. detsembrini 1991.”

28. 5. detsembril 1991. aastal esitas komisjon:

– komisjoni 21. detsembri 1988. aasta koosoleku nr 945 protokollile leheküljed 41–43, millele on lisatud protokollile kaaskiri. Nendest dokumentidest nähtub esiteks, et leheküljed 41–43 on toodud koosoleku I osas, mille protokoll hõlmab 60 lehekülge ja teiseks, et komisjon kinnitas protokollile 22. detsembril 1988. Esimesel leheküljel on toodud komisjoni esimehe ja peasekretäri allkirjad. Komisjoni peasekretär on esitanud koopia tõestatud originaali tõese koopiana ja sellel on toodud komisjoni ametlik pitsir.

– tõend 5. detsembrist 1991, mille on esitanud komisjoni peasekretär David F. Williamson, ja mis sisaldab järgmisi tingimusi:

„Vastavalt Esimese Astme Kohtu 19. novembri 1991. aasta korraldusele kinnitan ma, et lisatud dokument on komisjoni 19. detsembri 1988. aasta koosoleku tõestatud protokollile, KOM (88) PV 945, 41.–43 lehekülje tõene koopia, koos selle protokollile 1. lehekülje koopiaga, millel on, vastavalt komisjoni kodukorra artiklile 10, toodud komisjoni esimehe ja minu enda allkirjad. Neil lehekülgedel on toodud komisjoni poolt otsuse vastuvõtmine kohtuasjas IV/31.865 – PVC, mis sisaldab käesolevat protokollile kannet koos komisjonile antud juhul esitatud dokumentidega, mis on loetletud leheküljel 41 ja mille kohta on kohtule 21. novembril 1991. aastal esitatud tõestatud koopiad.”

– kaaskiri 5. detsembrist 1991, mille on esindajana allkirjastanud komisjoni õigustalituse liige J. Currall, mis sisaldab järgmisi tingimusi:

„Vastavalt Euroopa Kohtu 19. novembri 1991. aasta korraldusele on lisatud komisjoni 21. detsembri 1988. aasta koosoleku protokoll, mida tuleb lugeda koos teiste dokumentidega, mille kinnitatud koopiad on juba esitatud Euroopa Kohtule, ning mis kokku moodustavad komisjoni otsuse vastuvõetuna vastaval päeval.”

29. Viimasena, oma 10. detsembri 1991. aasta suulistes ettepanekutes väitis Montedison SpA, et arvestades ärakuulamisel esilekerkinud uusi andmeid, oli tal õigus esitada oma esialgsed väited. Ta palus, et Euroopa Kohus kaaluks vaidlusaluse meetme olemasolu ja

seega hagiavalduse vastuvõetavust. Alternatiivina väitis ta, et ta pidas kinni oma esialgsetest nõuetest.

Põhiküsimus

30. Kohus märgib, et oma nõuete toetuseks on hagejad esitanud sisuliselt kolm väidete kogumit, nimelt põhiõiguste rikkumine, oluliste menetluslike nõuete rikkumine ja komisjonipoolne faktide ebapiisav või ebaõige hindamine ja juriidiline liigitamine asutamislepingu artikli 85 lõike 1 suhtes. Üks neist nõuetest puudutab erinevuste olemasolu komisjoni poolt vastuvõetud otsuste ning hagejatele teatavaks tehtud ja Euroopa Ühenduste Teatajas avaldatud meetmete vahel. Ärakuulamisel lisati väitele komisjoni suuliste ettepanekute ja tema poolt esitatud dokumendi tulemusena kaks täiendavat väidet; neist esimene oli juba hagejate poolt kirjalikult koostatud ja see puudutas meetet väljastanud asutuse pädevuse puudumist, ja teine puudutas meetme puudumist.

31. Kohus leiab, et hagejate poolt esitatud väidete täpseks käsitlemiseks on kõigepealt vaja uurida vastuvõetud meetme muudetamatus põhimõtte rikkumist, teiseks meetet väljastanud asutuse pädevuse puudumist ja viimasena vaidlustatud meetme puudumist käsitlevat väidet. Kohus märgib, et meetet väljastanud asutuse pädevuse puudumine ja otsuse puudumine kuuluvad igal juhul avalikkuse huvi alla ja seetõttu peab kohus esitama need enda ettepanekul.

A – Väide, mis puudutab vastuvõetud meetme muudetamatus põhimõtet

32. Mitu hagejat on seisukohal, et teatavaks tehtud ja Euroopa Ühenduste Teatajas avaldatud meetme ja vastuvõetud meetme vahel on erinevused. Hagejad on seisukohal, et need erinevused, mis ei puuduta üksnes grammatilisi parandusi, kujutavad vastuvõetud meetme muudetamatus põhimõtte rikkumist ja muudavad otsuse tervikuna tühiseks (vt eespool toodud punkte 11– 15).

33. Komisjon väidab, et need muudatused puudutasid üksnes parandusi lauseehituses ja grammatikas või tulenesid Chefs de Cabinets' erakorralisel koosolekul 19. detsembril 1988. aastal tehtud ettepanekuid. Oma väidete toetuseks on ta esitanud mitmeid erinevaid dokumente, mida on eespool kirjeldatud (vt punkte 16, 23, 26 ja 28 eespool).

34. Kohus viitab, et oma eelnimetatud otsuses kohtuasjas *Ühendkuningriik v. nõukogu* otsustas Euroopa Kohus nõukogu poolt vastuvõetud direktiivi suhtes, mida nõukogu peasekretariaadi töötajad olid hiljem muutnud, et põhjendav osa moodustab meetme sisulise osa, kuna see teeb võimalikuks ülevaatamise ühenduse kohtunike poolt ning võimaldab liikmesriikidel ja asjaomastel kodanikel saada teada tingimused, mille kohaselt on ühenduse institutsioonid asutamislepingut rakendanud; sellest tulenevalt „ei ole nõukogu peasekretariaadil ega selle töötajatel õigust muuta nõukogu poolt vastuvõetud meetme põhjendavat osa” (37. ja 38. punkt). See järeldus põhines ka nõukogu kodukorral, millega keelati sellised muudatused. Sellel alusel tühistas kohus vaidlusaluse otsuse.

35. Põhimõte, et meedet ei saa pärast selle vastuvõtmist pädeva asutuse poolt muuta, kujutab olulist tegurit, mis aitab kaasa õiguslike olukordade õiguskindlusele ja stabiilsusele ühenduse õiguskorras nii ühenduse jaoks kui ka isikute jaoks, kelle õiguslikku või faktilist olukorda nende institutsioonide poolt vastuvõetud otsus mõjutab. Üksnes selle põhimõtte range ja absoluutne järgimine võib tagada, et pärast meetme vastuvõtmist võib seda muuta üksnes vastavalt pädevuse ja menetluse eeskirjadele ning seega, et teatavaks tehtud või avaldatud meede kujutab vastuvõetud meetme täpset koopiat, peegeldades seega usaldusväärset pädeva asutuse tahet.

36. Sellisel juhul märgib kohus esiteks, et komisjoni poolt 12. septembril 1991. aastal esitatud dokumendid, vastusena eelnimetatud 11. juuli 1991. aasta menetluse korraldamise meetmele, ning 21. novembri 1991. aasta ja 5. detsembri 1991. aasta ärakuulamistel esitatud dokumendid (mida on kirjeldatud ülalpool 26. ja 28. punktis) näitavad, et 14. detsembri 1988. aasta kolm projekti, mis esitati komisjonipoolseks aruteluks, erinevad teatud suhtes hagejatele teatavaks tehtud ja Euroopa Ühenduste Teatajas avaldatud meetmetest. Kostja iseenesest ei eita neid meetmeid, kuid leiab, et mõned neist on väga vähetähtsad ja teisi, nagu nähtub Williamsoni ja Curralli esitatud tõenditest, mis on koostatud 21. novembril ja 5. detsembril 1991. aastal (esitatud 26. ja 28. punktis), võib selgitada asjaoluga, et komisjoni poolt vastuvõetud otsused peavad tulenema kolme projekti: komisjoni koosoleku nr 945 protokollile ja Chefs de Cabinets' 19. detsembri 1988. aasta koosoleku protokollile, koos neis sisalduva muudatusettepanekuga, kooslugemisest ning muudest komisjoni poolt esitatud dokumentidest.

37. Teiseks märgib kohus, et vastavalt komisjoni koosoleku nr 945 protokollile palus viimane konkurentsiküsimuste eest vastutavat ametnikku Sutherlandi 21. detsembril 1988. aastal kaaluda teatud otsuseprojekte, mis on märgitud kui C(88) 2497, sel kuupäeval:

- otsustas, et 14 asjaomast ettevõtet PVC kohtuasjas on rikkunud asutamislepingu artiklit 85, määras kindlaks neile kehtestatavad trahvisummad ja kiitis heaks põhimõtte, et ettevõtetele tuleb nõuda rikkumise lõpetamist;
- võttis vastu otsuse kohtuasjas IV 31.865 – PVC inglise, prantsuse ja saksa keeles (autentsed versioonid teatud hagejatele), need otsused „sisalduvad” eespool nimetatud dokumentides C(88) 2497;
- volitas konkurentsiküsimuste eest vastutavat komisjoni liiget võtma vastu otsuse teksti teistes ühenduse keeltes;
- protokollis komisjoniliikmete Chefs de Cabinets' poolt kohtuasja uurimise tulemused nende erakorralisel koosolekul ja igapäevasel koosolekul 19. detsembril 1988. aastal.

38. Nende faktiliste asjaolude alusel peab Euroopa Kohus kinnitama juriidiliselt väite, mis puudutab põhimõtet, et vastuvõetud meedet ei saa muuta. Selle väite uurimisel on vaja eristada saksa keeles vastuvõetud teksti ja kõikides autentsetes keeltes vastuvõetud tekste.

1. Saksa keeles vastuvõetud otsuse teksti muudatused

39. Komisjoni poolt 21. detsembril 1988. aastal vastuvõetud otsuse puhul nähtub 14. detsembri 1988. aasta otsuseprojekti, mille komisjon on vastavalt koosoleku nr 945 protokollile vastu võtnud, võrdlevast uuringust, ühelt poolt, ning teatavaks tehtud ja avaldatud otsusest, teiselt poolt, et teatavaks tehtud ja avaldatud otsuses on pärast selle vastuvõtmist tehtud mitmeid muudatusi. See võrdlev uuring kinnitab BASF AG 24. oktoobril 1991. aastal esitatud erinevuste tabeli õigsust, mida komisjon ei eita, kuid lihtsalt väidab olevat vähetähtsa.

40. 14. detsembril 1988. aastal inglise, prantsuse ja saksa keeles koostatud ja vastavalt komisjoni koosoleku nr 945 protokollile vastu võetud kolme projekti võrdlus näitab, et saksa keeles vastuvõetud otsuse ning ühelt poolt inglise ja prantsuse keeles vastuvõetud otsuse ning teiselt poolt teatavaks tehtud ja avaldatud otsuse vahel esinesid olulised erinevused mitte ainult grammatika ja lauseehituse vallas. Isegi eeldades, et komisjoni poolt vastuvõetud saksakeelsesesse meetmesse tehtud muudatused olid kavandatud ühtlustama teksti, mis on teatavaks tehtud ja avaldatud erinevates autentsetes keeltes, olid need muudatused siiski vähem ebaregulaarsed, kuna need olid tehtud pärast meetme vastuvõtmist, olles mõnedel juhtudel ulatuslikumad, kui lihtsalt õigekirja- või lauseehitusealased parandused ja seetõttu otseselt vastuolus põhimõttega, et pädeva asutuse poolt vastuvõetud meedet ei tohi muuta.

41. BASF AG poolt võrdlevas tabelis ja hagejate ühistes suulistest ettepanekutes ning Wacker Chemie GmbH ja Hoechst AG poolt esitatud ettepanekutes, ning Wacker Chemie GmbH ja Hoechst AG ettepanekutes toodud erinevuste hulgas on mitmeid selliseid, mida ei saa pidada lihtsalt kirjavea- või grammatikaparandusteks:

- lk 6, 7. punkt, neljas lõige (esitatud viited puudutavad saksa keeles vastu võetud otsuseprojekti versiooni 14. detsembrist 1988 ja on koostatud komisjoni poolt 12. septembril 1991): 14. detsembri 1988. aasta projekt ei sisalda märkust 2 („Jedenfalls wurden sowohl Hüls als auch Hoechst von ICI und BASF als Sitzungsteilnehmer identifiziert” – „Igal juhul on Hüls ja Hoechst ICI ja BASF-i poolt tuvastatud kui koosolekul osalejad” ega lauset „Hoechst als der einzige andere in Frage kommende Hersteller war nur ein unbedeutender PVC-Produzent” („Hoechst, ainus teine võimalus, oli üksnes väiksem PVC tootja”). Need lõigud lisati teatavaks tehtud ja avaldatud meetmesse;
- lk 17, 12. punkt, esimene lõige: 14. detsembri 1988. aasta otsuseprojekti sisalduv fraas „Die Unternehmen streiten offensichtlich nicht ab” („ettevõtte ilmselt ei eita”) on teatavaks tehtud ja avaldatud meetmes asendatud järgmise fraasiga: „Die Unternehmen bestreiten zwar nicht” („ettevõtted tunnustatavasti ei eita”);
- lk 32, 41. punkt, esimene lõige: viide „ratsionaliseerimise” protsessile, mis on toodud 14. detsembri 1988. aasta projektis, ei sisaldu teatavaks tehtud ja avaldatud meetmes, nagu

nähtub vastuvõetud teksti võrdluses („Die europäische Petrochemie-Industrie einschließlich des PVC – Sektors hat in dem von dieser Entscheidung erfaßten Zeitraum einen grundlegenden Umstrukturierungs-und Rationalisierungsprozeß durchlaufen, der von der Kommission unterstützt worden ist” – „Käesoleva otsusega kaetud perioodi jooksul on Lääne-Euroopa naftakeemiatööstus, sh PVC-sektor, teinud läbi olulise restruktureerimise ratsionaliseerimise [sic], see protsess on saanud tuge komisjoni poolt”) ning teatavaks tehtud ja avaldatud tekst („Die europäische Petro-chemie-Industrie einschließlich des PVC – Sektors hat in dem von dieser Entscheidung erfaßten Zeitraum einen grundlegenden Umstrukturierungsprozeß durchlaufen, der von der Kommission unterstützt worden ist” – „Käesoleva otsusega kaetud perioodi jooksul on Lääne-Euroopa naftakeemiatööstus – sh PVC sektor – teinud läbi olulise restruktureerimise; protsess on saanud tuge komisjoni poolt”).

42. Kuna need muudatused on tehtud pärast meetme vastuvõtmist 21. detsembril 1988 ja ei puuduta üksnes õigekirja- ega grammatikavigu, on nad ilmselt tehtud selleks mittevõetatud isiku poolt ja on seega vastuolus põhimõttega, et komisjoni poolt vastuvõetud meedet ei tohi muuta, kusjuures puudub vajadus käsitleda nende muudatuste ulatust, tähtsust või sisulist olemust, nagu nähtub eespool nimetatud Euroopa Kohtu otsusest kohtuasjas *Ühendkuningriik v. nõukogu*.

2. Komisjoni poolt 21. detsembril 1988. aastal vastu võetud otsuste muudatused vastavalt koosoleku nr 945 protokollile

43. Euroopa Kohtule esitatud tõenditest nähtub, et lisaks eesnimetatud muudatustele, mis piirduvad üksnes saksa keeles teatavaks tehtud ja avaldatud meetmega, puudutavad teatud muutused, mis on toodud hagejatele teatavaks tehtud ja avaldatud Euroopa Ühenduste Teatajas, kõiki keeleversioone, mis on vastu võetud 21. detsembril 1988. aastal vastavalt koosoleku nr 945 protokollile, st inglise-, prantsuse- ja saksakeelsed versioonid. Muudatused puudutavad nii meetmete põhjendavat osa kui ka operatiivosa.

a) Teatavaks tehtud ja avaldatud meetmetes sisalduva põhjendava osa muudatused

44. Koosoleku nr 945 protokollil kohaselt vastuvõetud meetmetes sisalduva põhjendava osa muudatuste suhtes märgib Euroopa Kohus, et meetmetes sisalduva põhjendava osa Euroopa Ühenduste Teatajas teatavaks tehtud ja avaldatud meetmete põhjendava osa 27. punkti neljas lõik on täiesti uus lõik, nagu on selgelt näha teatud autentsetes keeleversioonides selle asjaolu alusel, et kõnealusel lõigul on teatavaks tehtud meetmega võrreldes erinev tüpograafiline esitus. Tüpograafiline erinevus on eriti selge näiteks itaaliakeelses versioonis ja seda komisjon ei eita, nagu ärakuulamise selgus. Uus lõik puudutab küsimust, kas sellisel juhul nagu antud kohtuasi, kui EMÜ asutamislepingu kohaselt algatatud menetlus puudutab mitmeid ettevõtteid, võib komisjon võtta vastu sama menetlusega käsitletud teiste ettevõtete suhtes, mille puhul üks ettevõtetest loobub teda puudutavate andmete konfidentsiaalsusest või vastupidiselt, riikliku poliitika kaalutlused takistavad komisjonil selliste asjaolude korral liitumast nõudega, mille on teinud konfidentsiaalsusest kasu saav ettevõtte. Seda keerulist ja

vastuolulist küsimust käsitles komisjon oma konkurentsipoliitikat käsitleva aruande 52. leheküljel.

45. Teatavaks tehtud otsustesse lisatud lõike kohaselt: „Tuleb näidata, et ettevõtete loobumine oma sisemiste äridokumentide konfidentsiaalsusest on ülimuslik avalikkuse huvist selle tagamisel, et konkurente ei ole teavitatud üksteise ärilisest tegevusest ja kavatsustest sellisel viisil, et nendevaheline konkurents on piiratud. Kuid Euroopa Ühenduste Teatajas avaldatud versiooni saksakeelne tekst ei sisalda eitust lause teises osas ja sätestab, et avalikkuse huvi nõuab, et konkurendid oleksid teavitatud üksteise ärilisest tegevusest ja kavatsusest.

46. Komisjoni 21. detsembri 1988. aasta koosoleku protokoll, mis on esitatud Euroopa Kohtule 12. septembril, 21. novembril ja 5. detsembril 1991, näitab, et kuigi koosoleku protokollist nr 945 on selge, et komisjon võttis vastu 14. detsembri 1988. aasta kuupäevaga projektid, mis igas kolmes autentsees keeleversioonis ei sisalda kõnealust lõiku, tehakse üksnes kindlaks, et komisjon protokollis Chefs de Cabinet' poolt kohtuasja uurimise tulemused oma 19. detsembri 1988. aasta erakorralisel koosolekul. Kuigi komisjon esitas 21. detsembril 1991. aastal dokumendid, mida on kirjeldatud 19. detsembri 1988. aasta Chefs de Cabinet' erakorralise koosoleku originaalprotokolli väljavõtete tõeste koopiatena ja kuigi need dokumendid sisaldavad lisa III dokumenti, milles on inglise ja prantsuse keeles taasesitatud kõnealune lõik, leiab Euroopa Kohus, et esitatud dokumentides ei nähtu ühelgi viisil – nagu komisjon tunnistas ära kuulamisel –, et see muudatus oli vastu võetud või kavandatud Chefs de Cabinet' poolt eesmärgiga esitamiseks komisjonipoolseks arutamiseks.

47. Isegi eeldades, et kõnealune muudatus esitati ja selles osas tehti ettepanek komisjonile selle koosolekul 21. detsembril 1988. aastal –, millega ei ole mitte mingil juhul tegemist otsuse saksakeelse teksti puhul, kuna, nagu on eespool märgitud ja nagu Hüls AG märkis ära kuulamisel, on lisa III koostatud ainult inglise ja prantsuse keeles –, on koosoleku protokollist iseenesest selge (nagu on kirjeldatud eespool 37. punktis), et komisjon seda lõiku mittedisaldava 14. detsembri 1988. aasta protokollide vastuvõtmisel kavatses kaudselt seda muudatust mitte vastu võtta. Sellest tulenevalt oleks hagejatele teatavaks tehtud ja Euroopa Ühenduste Teatajas avaldatud meetmesse muudatuse lisamine pidanud toimuma pärast 21. detsembrit 1988 ja see kujutab selle põhimõtte selget rikkumist, et pädeva asutuse poolt vastuvõetud meedet ei tohi muuta. See täiendus otsuse põhjendavasse osasse, mis ei puuduta lauseehitust ega grammatikat, mõjutab seetõttu kõikide teatavakstehtud meetmete ja Euroopa Ühenduste Teatajas avaldatud meetme kehtivust Euroopa Kohtu otsuses eespool nimetatud kohtuasjas *Ühendkuningriik v. nõukogu* ja ei ole vaja uurida, kas see muudatus on olulise iseloomuga –, see asjaolu ei ole ühelgi juhul kahtluse all.

b) Teatavaks tehtud ja avaldatud meetmete operatiivosa muudatus

48. Teiseks, Euroopa Kohus märgib otsuste operatiivosa muudatuste suhtes, et nagu BASF AG ja ettevõtted on oma ühistes suulistes ettepanekutes märkinud, ei kuulu hagejatele teatavaks tehtud ja Euroopa Ühenduste Teatajas avaldatud meetmete hulka kõikidele hagejatele teatavaks tehtud ja Euroopa Ühenduste Teatajas avaldatud viide otsuste

operatiivosas selle kohta, et Société artésienne de vinyle SA kuulub Enterprise Chimique et Minière group'i (edaspidi „EMC grupp”), mis on toodud komisjoni poolt vastavalt koosoleku nr 945 protokollile 21. detsembril 1988. aastal vastuvõetud 14. detsembri 1988. aasta projektides.

49. Kuna otsuse põhjendavasse osasse tehtud muudatused kujutavad Euroopa Kohtu arvates sellise olemusega viga, mis mõjutab muudetud otsuse seaduslikkust tervikuna, sest need halvendavad asutamislepingu artikli 190 kehtivust ja muudavad oluliselt põhjendust, mis on otsuse operatiivosa oluline alus, siis *a fortiori* peab sellise meetme operatiivosa mis tahes muudatus olema sellise olemusega. Otsuse operatiivosa muudatused mõjutavad otseselt nende kohustuste ulatust, mida võib määrata üksikisikutele muudetud meetmega või neile antavate õiguste ulatust. Sellisel juhul võib selline muudatus mõjutada viisi, kuidas väidetavat rikkumist omistatakse ja ka nihutada kehtestatud trahvi rahalist koormust. Seetõttu tuleb vastuvõetud meetme operatiivosa muudatusi käsitleda kui vastuvõetud muutmatuse meetme, mis on üks ühenduse õiguskorra õiguskindluse aluseid, eriti tõsist ja ilmselget rikkumist.

50. Seega on isegi mõjuvamaid aluseid Euroopa Kohtu poolt eespool nimetatud kohtuasjas *Ühendkuningriik v. nõukogu* sätestatud põhimõtete rakendamiseks, mille puhul, nagu antud juhul, kehtestatakse muudetud meetmega trahvid ja kohustused meetme adressaatidele ja kõnealune meede võib muuta selle juriidilise isiku kirjeldust, kellele kohustused kehtestatakse. See on otsuste operatiivosa artikli 1 muudatuse vajalik järelendus, kus komisjon annab põhjendavas osas toodud kaalutluste alusel õigusliku definitsiooni faktide kohta EMÜ asutamislepingu artikli 85 tähenduses ja määratleb rikkumistes süüdi olevad ettevõtted. Sellest tulenevalt on sellisel muudatusel paratamatult otsene mõju operatiivosa teistele artiklitele, mis korralduste väljastamisega hagejatele ja trahvide määramisega neile ning selle meetodi kindlaksmääramisega, mille abil meetme adressaadid võivad vabastada end oma kohustustest, määratlevad üksnes kindlaks tagajärjed, mis paratamatult tulenevad operatiivosa artiklist 1, mis ongi see artikkel, mida muudeti.

B – Meedet väljastanud asutuse pädevuse puudumine

51. Mõned hagejatest ettevõtted esitasid sõnaselgelt väite meedet avaldanud ja teatavaks teinud asutuse pädevuse puudumise kohta. Wacker Chemie GmbH ja Hoechst AG olid seisukohal, et hagejate poolt komisjoni vastu tõstatatud väitele selle põhimõtte rikkumise kohta, et vastuvõetud meede on muudetamatu, tõstataks küsimuse selle kohta, kas konkurentsi eest vastutav komisjoniliige võiks seaduslikult vastu võtta otsuseid teatud autentsetes keeltes. Hagejad viitasid ka, et Sutherlandi volitus lõppes 5. jaanuaril 1989. aastal, samal ajal, kui komisjoni poolt esitatud andmete kohaselt ei esitatud otsust komisjoni peasekretariaadile erinevates ametlikes keeltes kuni 16. jaanuarini 1989, s.o 11 päeva hiljem. Samamoodi märkis Hoechst AG 16. jaanuaril 1989 toimunud ärakuulamisel, et Sutherland ei olnud enam komisjoni liige.

52. Komisjon vastas, et meetmed olid komisjoni poolt nõuetekohaselt kolmes autentses keeles vastu võetud ja et kodukorra artikkel 27 kujutas õiguslikku alust

konkurentsiküsimuste eest vastutava komisjoniliikme poolt talle komisjoni poolt vastavalt antud pädevuse piires hollandi ja itaalia keeles vastuvõetud otsusele. Komisjon lisas, et Sutherlandile antud volitus ei olnud isiklik ja et see anti konkurentsiküsimuste eest vastutavale komisjoniliikmele.

53. Nagu juba märgitud, nähtus esimese väite kaalumises, et lahknevused esinesid juba vastuvõetud meetmete ning teatavaks tehtud ja avaldatud meetmete vahel, ja need muudatused oleks pidanud olema tehtud kellegi teise kui täiskomisjoni poolt pärast viimase poolt vaidlustatud meetmete vastuvõtmist. Nende järelduste valguses peab Euroopa Kohus uurima hagejate väidet meetmeid teatavaks teinud ja avaldanud asutuse pädevuse puudumise kohta. See väide, mis igal juhul hõlmab avaliku huvi alla kuuluvat küsimust, koosneb kahest osast. Vaja on eristada meetmeid teatavaks teinud ja avaldanud asutuse olulise pädevuse ja ajutise pädevuse vahel.

1. Konkurentsiküsimuste eest vastutava komisjoniliikme oluline pädevus võtta vastu itaalia ja hollandi keeles teatavaks tehtud ja avaldatud meetmeid

54. Nõukogu 15. aprilli 1958. aasta määruse nr 1 artikli 3 alusel, millega määratakse kindlaks Euroopa Majandusühenduses kasutatavad keeled (EÜT 17, 6.10.1958, ptk 01, kd 01, lk 3–3), mida on viimati muudetud Hispaania Kuningriigi ja Portugali Vabariigi ühinemistingimusi ja asutamislepingusse tehtavaid muudatusi käsitleva akti lisa I punktiga XVII (EÜT 1985, L 302, lk 242, edaspidi „määrus nr 1”), „koostatakse dokumendid, mida ühenduse institutsioon saadab [...] isikule, kes allub liikmesriigi jurisdiktsioonile, selle liikmesriigi keeles”. Vastavalt komisjoni kodukorra artikli 12 esimesele lõigule tuleb komisjoni poolt koosolekul või kirjaliku meetmega vastuvõetud meede kinnitada keeles või keeltes, mis on kohustuslikud, esimehe ja täitevsekretäri allkirjadega.

55. Neid sätteid koos vaadates nähtub, et kui nagu antud juhul kavatses komisjon võtta vastu üheainsa meetmega otsuse, mis on kohustuslik mitmele juriidilisele isikule, kelle suhtes tuleb kasutada erinevaid keeli, peab otsus olema võetud vastu igas keeles, milles see on kohustuslik, vältimaks autentimise võimatuks muutumist. Antud juhul nähtub komisjoni koosoleku nr 945 protokollist, mille komisjon on kinnitanud 22. detsembril 1988, et vaidlustatud otsust ei võtnud komisjon vastu hollandi ja itaalia keeles, mis on autentsed tekstid, mis käsitlevad NV Limburgse Vinyl Maatschappij't ja NV DSM ja DSM Kunststoffen BV-d ühelt poolt ja Enichem SpA-d ja Montedison SpA-d teiselt poolt.

56. Komisjoni kodukorra artikli 27 esimeses lõigus sätestatakse, et „Vastavalt täielikult järgitavale kollegiaalse vastutuse põhimõttele võib komisjon volitada oma liikmeid rakendama oma nimel ja vastavalt oma kontrollile, selgelt määratletud juhtimis- või haldusmeetmeid.”

57. Kohus leiab, et erinevalt järelepärimise ja menetluse meetmetest, mida võib vastu võtta ettevalmistavas haldusfaasis enne otsust, nagu vastuväidete avaldus (Euroopa Kohtu otsused kohtuasjas 48/69 *Imperial Chemical Industries v. komisjon* (1972) EKL 619, 16.–19. punkt; kohtuasjas 8/72 *Cementhandelaren v. komisjon* (1972) EKL 977, 10.–14. punkt; liidetud

kohtuasjades 43 ja 63/82 *VBVB ja VBBB v. komisjon* (1984) EKL 19) või meetmed, mida võib vastu võtta uurimise üldiste volituste kohaselt, mis on antud komisjonile määrusega nr 17 (eespool nimetatud otsus kohtuasjas *AKZO Chemie v komisjon*, 28.– 40. punkt, ja otsus liidetud kohtuasjades 97 kuni 99/87 *Dow Chemical Iberica v. komisjon* (1989) EKL 3181, 57.–59. punkt), asutamislepingu artikli 85 lõiget 1 kohaldava otsuse vastuvõtmine ei kujuta juhtimis- ega haldusmeetet komisjoni kodukorra artikli 27 tähenduses.

58. Eelnimetatud komisjoni kodukorra artikli 27 esimesest lõigust koos selle teise lõiguga, mis käsitleb selle ametnikele määratavaid volitusi, nähtub, et komisjon võib määrata ühele oma liikmetest volituse võtta vastu otsus üksnes neis ühenduse ametlikes keeltes vastavalt määruse nr 1 artiklis 1 määratletule, milles see tekst ei ole autentne (nimelt antud juhul taani, kreeka, portugali ja hispaania keeles), kuna nendes neljas keeles vastuvõetud otsused ei oma mingit õiguslikku mõju ja ei ole jõustatavad ühegi ettevõtte vastu, mis on märgitud otsuse operatiivosas.

59. Otsuse selle autentsetes keeleversioonides vastuvõtmisest tulenevad mõjud on täielikult erinevad. Asutamislepingu artikli 85 rikkumist sätestava otsusega antakse mitmele ettevõttele korraldusi, kehtestatakse neile suuri trahve ja on otseselt jõustatav sel eesmärgil, puudutab otseselt nende ettevõtete õigusi ja kohustusi ning varandust. Seda ei saa käsitleda üksnes juhtimis- või haldusmeetmena, mille vastuvõtmine kuulub üheainsa komisjoniliikme pädevusse, kuna see oleks otseselt vastuolus artiklis 27 selgesõnaliselt väljendatud kollegiaalse vastutuse põhimõttega.

60. Ülaltoodust nähtub, et konkurentsiküsimuste eest vastutava komisjoniliikme poolt hollandi ja itaalia keeles vastuvõetud meede, vastavat talle 21. detsembri 1988. aasta koosolekuga antud volituse tingimustele, oli igal juhul väljastatud vajalikke volitusi mitteomava asutuse poolt.

2. Konkurentsi eest vastutava komisjoniliikme ajutine pädevus võtta vastu hagejatele teatavaks tehtud ja Euroopa Ühenduste Teatajas avaldatud meetmeid

61. Nagu juba märgitud, ei ole konkurentsiküsimuste eest vastutav komisjoniliige pädev võtma üksinda vastu asutamislepingu artikli 85 lõiget 1 rakendava otsuse autentseid keeleversioone, on tal kahtlemata volitus allkirjastada täiskomisjoni poolt vastuvõetud meetme koopiaid, eesmärgiga teavitada meetmest selle adressaatidele vastavalt komisjoni kodukorra artikli 12 kolmandale lõigule. Kuid antud juhul nähtub komisjoni menetlusdokumentidest ja tema poolt ärakuulamisel antud selgitustest, et meetme erinevad keeleversioonid (st viis autentset keelt ja neli muud ametlikku keelt) ei olnud lõplikult vormistatud ja komisjoni peasekretariaadile saadetud –, mida ta seejärel saatis jurist-lingvistidele ülevaatamiseks vastavalt eelpool nimetatud otsusele kohtuasjas *Ühendkuningriik v. nõukogu* – enne 16. jaanuari 1989, kusjuures jurist-lingvistid lõpetasid oma töö 1989. aasta jaanuari lõpus.

62. Sellest tulenevalt järeldeb Euroopa Kohus, et hageja, vastates hagejate teatud nõuetele, ei suutnud kindlaks teha lõplikult vormistatud meetme olemasolu, mida saaks teatavaks teha ja

avaldada enne kuupäeva, mis jääb ajavahemikku 16. jaanuar 1989 kuni 31. jaanuar 1989. Viies autentses keeles teatavaks tehtud meetmeid tuleb seetõttu käsitleda nii, nagu oleks need vastu võetud pärast 5. jaanuari 1989, mis on Sutherlandi volituste lõppemise kuupäev.

63. Seetõttu, isegi eeldades, et teatavaks tehtud meetme allosas trükitud avaldus „Komisjoni nimel komisjoni liige P. Sutherland” võib Sutherlandi käsitsikirjutatud märkuse puudumisel kvalifitseeruda viimase allkirjana, oleks see tulnud kindlasti lisada kas pärast Sutherlandi volituste lõppemist või enne 5. jaanuari 1989, s.o enne kuupäeva, mil teatavaks tehtud ja avaldatud meetmed olemas ei olnud. Asjaolu, et 5. jaanuaril 1989. aastal allkirjastas Sutherland hagejate jaoks kindlalt mittevastuvõetud meetmeid saatva kaaskirja, ei oma mingit õiguslikku tähendust, kuna see meede ei sisaldu vaidlustatud meetmes ja ei oma mingit õiguslikku mõju. Samuti ei mõjuta vastust sellele väitele komisjoni väide, et volitus anti konkurentsiküsimuste eest vastutavale komisjoniliikmele ja mitte Sutherlandile isiklikult. Isegi kostja argumendiga nõustumise korral oleks pidanud konkurentsiküsimuste eest vastutav komisjoniliige, kes oli määratud Sutherlandi asendama ja kelle volitused algasid 6. jaanuaril 1989, meetmed allkirjastama, eeldades, et ta oli pädev seda tegema. Seda aga antud juhul ei juhtunud. Seetõttu järeldab Euroopa Kohus, et hagejatele teatavaks tehtud ja Euroopa Ühenduste Teatajas 17. märtsil 1989 avaldatud meetmed olid avaldatud asutuse poolt, kellel puudus ajutine pädevus.

64. Seda viga võib heastada ainult siis, kui kostja tegi kindlaks, et see puudutas ainult adressaatidele teatavaks tehtud koopiat või Euroopa Ühenduste Teatajas Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talituses avaldamiseks saadetud koopiat ning et originaalotsus on nõuetekohaselt allkirjastatud selleks volitatud isiku poolt. Selliste asjaolude korral võib tagasi lükata vihje teatavaks tehtud ja avaldatud meetme allkirjastaja volituste puudumise kohta

65. Ülalmainitud nähtub, et meetmega avaldatud eelmainitud puudused, nimelt meetme põhjendava osa ja operatiivosa muudatused, mis on tehtud pärast komisjonipoolset vastuvõtmist vastavalt koosoleku nr 945 protokollis tingimustele ja meetme väljastanud asutuse pädevuse puudumine, peavad sisaldama vaidlustatud otsuse tühistamist volituste puudumise ja oluliste menetluslike nõuete rikkumise tõttu. Kuid antud juhul leiab kohus, et enne meetme tühistamist peab ta uurima viimast väidet, mille hagejad meetme puudumise kohta on esitanud. Kui see väide on hästi põhjendatud, tuleb hagiavaldused vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata (otsus liidetud kohtuasjades 1 ja 14/17 *Société des Usines à Tubes de la Sarre v. High Authority* (1957) EKL 105).

C – Väide meetme puudumise kohta

66. Ärakuulamisel väitsid hagejad oma ühistes suulistes ettepanekutes, et komisjoni kodukorra artiklit 12 on rikutud ning seega oli võimatu kontrollida vaidlustatud meetme autentsust (vt punkte 21 ja 24 eespool). Atochem SA palus Euroopa Kohtul kaaluda, kas nõutavas vormis vastuvõetud otsus oli antud juhul olemas. BASF AG seadis kahtluse alla vaidlustatud meetme tegeliku olemasolu. Wacke Chemie GmbH ja Hoechst AG väitsid oma lõplikes suulistes ettepanekutes, mille olid selgesõnaliselt kinnitanud Imperial Chemical

Industries plc ja Société artésienne de vinyle SA, et komisjon ei võtnud 21. detsembril 1988. aastal vastu mitte mingit otsust, sest meede ei olnud allkirjastatud ega autenditud. H ils AG väitis esiteks, et ta sai teada otsusest, mida ei olnud mitte kunagi vastu võetud ja mis oli seetõttu j ustamatu ja teiseks, et otsus kannab üksnes trükitud allkirja ja mitte ehtsat, Sutherlandi poolt käsitsikirjutatud märget. Montedison SpA väitis, et vaidlusalust otsust ei olnud mitte kunagi olemas, sest seda polnud vastu võtnud täiskomisjon ega konkurentsiküsimuste eest vastutav komisjoniliige. Seejärel väitis Montedison SpA selgesõnaliselt, et ta soovis muuta oma nõudeid, arvestades uusi asjaolusid, mis olid tulnud päevavalgele esitatud dokumentide ja komisjoni selgituste tõttu. Eelkõige palub ta Euroopa Kohtul teha otsus vaidlustatud otsuse olemasolu kohta ja hagiavalduse vastuvõetavuse kohta (vt 29. punkt eespool). Lõpuks väitsid NV Limburgse Vinyl Maatschappij ja NV DSM ning DSM Kunststoffen BV, et otsus oli nende suhtes kehtetu seetõttu, et otsuse hollandikeelne versioon esitati koosolekule 21. detsembril 1988.

67. Komisjon vastas, et nagu selgub 21. novembril ja 5. detsembril 1991. aastal esitatud tõenditest (kirjeldatud 26. ja 28. punktis), koosnes komisjoni poolt vastuvõetud 21. detsembri 1988. aasta otsus ühiselt 14. detsembri 1988. aasta otsuseprojektidest, täiskomisjoni komisjoni koosoleku nr 945 otsuse protokollist ja Chefs de Cabinet' erakorralise 19. detsembri 1988. aasta koosoleku protokollina kirjeldatud dokumentidest. Ka väitis komisjon, et hagejate väide komisjoni kodukorra artikli 12 rikkumise kohta oli vastuvõetamatu. Lisaks väitis ta, et hagejatele teatavaks tehtud meetmeid tuleb igal juhul käsitleda vastuvõetud meetme originaalidena. Lõpuks oli ta ärakuulamisel seisukohal, et oma 21. detsembri 1988. aasta koosolekul võttis komisjon vastu otsuse „sisu” või „olemuse” ning teatavaks tehtud meedet tuleb käsitleda olevana kooskõlas meedet väljaandnud asutuse kavatsusega.

68. Kõigepealt tuleb märkida, et komisjoni kohtunikud, juhindudes siseriiklikest  iguss steemidest tulenevatest põhimõtetest, kuulutavad olematuks meetme, mis on muudetud kehtetuks eriti tõsiste ja ilmselgete puuduste tõttu (mis puudutab puudumist  henduse meetmete seaduses, vt Euroopa Kohtu otsused kohtuasjas *Société des Usines   Tubes*, millele on viidatud ülalpool; liidetud kohtuasjad 15–33, 52, 53, 57–109, 116, 117, 123, 132 ja 135 kuni 137/73 *Kortner ja teised v. nõukogu, komisjon ja parlament* (1974) EKL 177; kohtuasi 15/85 *Consortio Cooperatie d'Arbuzzo v. komisjon* (1987) EKL 1005; kohtuasi 226/87 *komisjon v. Kreeka Vabariik* (1988) EKL 3611; ja Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas T-156/89 *Valverde Mordt v. Euroopa Kohus* (1991) EKL II-412). See väide puudutab avaliku huvi alla kuuluvat küsimust, millele võivad pooled menetluse käigus toetuda ja selle peab tõstatama kohus enda ettepanekul. Nagu Euroopa Kohus otsustas kohtuasjas *Consortio Cooperative D'Abruzzo* „ henduse seaduse nagu erinevate liikmesriikide siseriiklike seaduste kohaselt tuleb haldusmeede, kuigi see võib olla ebaregulaarne, lugeda kehtivaks seni, kuni see on nõuetekohaselt t histatud või tagasi võetud seda vastu võtnud institutsiooni poolt. Kui meede loetakse mitteolemasolevaks, võib teha järeldused ka pärast menetluse algatamise tähtaja m odumist, et meetmel ei ole olnud mitte mingeid õiguslikke tagajärgi. Ilmsete õiguskindluse põhjuste tõttu peab see klassifitseerimine piirduma [...] meetmetega, millest tulenevad eriti tõsised ja ilmselged puudused.” Vaja on kaaluda, kas antud juhul avalduvad vaidlusaluse meetme puhul eriti tõsised ja ilmselged puudused selle otsuse tähenduses, mistõttu kohus kuulutab selle kehtetuks.

69. Seistes vastamisi väidetega, mis puudutavad erinevusi vastuvõetud meetme ning teatavaks tehtud ja avaldatud meetme vahel ning piisavalt hästi tõendatud hagejate väidetega (vt punkte 11.–15 eespool), palus kohus kostjat, esiteks 11. juulil 1991. aastal vastuvõetud menetluse korraldamise meetmega ja hiljem 19. novembri 1991. aasta korraldusega, esitada vastuvõetud otsus selle originaalvormis, mis on nõuetekohaselt komisjoni kodukorra kohaselt autenditud (vt eespool toodud punkte 17 ja 25).

70. Vastates nendele menetluse ja järelepärimise korraldamise meetmetele, esitas komisjon kolm otsuseprojekti 14. detsembrist 1988, mis on koostatud inglise, prantsuse ja saksa keeles ning kaks protokollit väljavõtet (kirjeldatud eespool punktides 18, 26 ja 28). Nende dokumentide uurimine kinnitab, et, nagu selgus ärakuulamisel, välja arvatud kohtu esitatud protokoll, kujutab hagejatele teatavaks tehtud otsuste koopiatele lisatud 5. jaanuari 1989. aasta kaaskiri ainsat dokumenti, mille oli allkirjastanud komisjoni liige. Seda järeldust kinnitab ka kostja, kuna ta kinnitas ise, et ta ei suutnud esitada nõuetekohaselt allkirjastatud ja autenditud originaalotsust ja, nagu selgus komisjoni peasekretäri ja esindajana tegutseva õigustalituse liikme poolt esitatud tõenditest (vt punktid 26 ja 28 eespool), tuli vaidlusaluse otsuse tekst tuletada eespool nimetatud dokumentide kooslugemisest.

1. Komisjoni kodukorra artikli 12 rikkumine

71. Komisjoni kodukorra artikli 12 esimeses lõigus sätestatakse, et: „Komisjoni poolt koosolekul [...] vastuvõetud aktid autenditakse kohustuslikus keeles või keeltes presidendi ja täitevsekretäri allkirjadega”. Arvestades kostja esitatud dokumente, väitsid hagejad oma 18. novembril 1991. aasta suulistes ettepanekutes, et seda sätet on rikutud.

72. Komisjoni kodukorra selle sättega ettenähtud meetmete autentimise kord, mille õiguslik alus tuleneb otseselt 8. aprilli 1965. aasta liitumislepingu artiklitest 15 ja 16, mis sätestavad lisaks, et eeskirjad tuleb avaldada, kujutab olulist tegurit, mis aitab kaasa õiguslike olukordade õiguskindlusele ja stabiilsusele ühenduse õigussüsteemis. Ainult see kord saab tagada, et institutsiooni poolt välja antud meetmed on võetud vastu pädeva asutuse poolt asutamislepinguga kehtestatud menetluslike eeskirjade kohaselt ja nende rakendamisel vastuvõetud sätete kohaselt, eriti vastavalt nõudele sätestada asutamislepingu artikliga 190 ettenähtud põhjendav osa. Tagades vastuvõetud meetme muutmatuse, mida võib muuta või tühistada ainult vastavalt neile nõuetele, võimaldab see seadusele alluvatel isikutel, kes on kas füüsilised või juriidilised isikud, liikmesriigid või teised ühenduse institutsioonid, teada kindlalt ja igal ajahetkel oma õiguste ja kohustuste täpset ulatust ning põhjuseid, mille tulemusena komisjon võttis nende suhtes vastu otsuse.

73. Sel põhjusel otsustas Euroopa Kohus hiljuti, et sellistes valdkondades nagu konkurentsioigus, kus komisjon peab tegema keerulisi majanduslikke hindamisi ja omab laia kaalutusõiguse määra, „omab ühenduse õiguskorraga võimaldatud garantiide järgimine üha suuremat tähtsust. Nende garantiide hulka kuulub muuhulgas [...] asjaomase isiku õigus [...] saada piisavat põhjendavat osa otsuse kohta,” kuna see otsus on iseenesest üks tingimusi, mis on vajalik tõhusaks kohtulikuks läbivaatuseks (otsus kohtuasjas 269/90 *Technische*

Universität München (1991) EKL I-5469). Seetõttu on iga haldusmenetlus meetmete koostamiseks ja vastuvõtmiseks, mis võimaldab teha edasisi muudatusi vastuvõetud meetet toetavasse põhjendavasse osasse, otseses vastuolus nende põhiliste garantiidega.

74. Sel põhjusel sätestatakse komisjoni kodukorra artikli 12 teises lõigus, et: „selliste aktide tekstid lisatakse protokollile, milles on üles tähendatud nende vastuvõtmine.” See nõue on olulise tähtsusega, sest see tagab, et autentitud meede on vastuvõetud meetmega vastavuses ja seega, et seda meetet ei saa muuta, kuna kodukorra artikli 10 alusel peab koosoleku protokoll kinnitama komisjon oma järgmisel koosolekul. Samade sätete alusel on protokoll kinnitamine tagatud selle autentimisega komisjoni presidendi ja peasekretäri allkirja ja vastuallkirjaga. Ainult siis, kui täiskomisjoni poolt vastu võetud ning presidendi ja peasekretäri poolt nende allkirjadega nõuetekohaselt autentitud meetmega on kaasas komisjoni koosoleku protokoll, kus on üles tähendatud käsitletava meetme vastuvõtmine, on võimalik olla kindel meetme olemasolus ning selle sisus, ning olla kindel, et meede vastab täpselt komisjoni kavatsusele.

75. Meetme autentimisega kinnitatakse esiteks, et see on olemas ja selle tingimused vastavad täpselt komisjoni poolt vastuvõetud meetme tingimustele. Teiseks, kuna meede on varustatud kuupäevaga ja sellel on toodud presidendi ja peasekretäri allkirjad, tagatakse autentimisega meetet väljastanud asutuse pädevus. Kolmandaks, muutes meetme jõustatavaks, tagatakse autentimisega, et see on täielikult lisatud ühenduse õigusorda.

76. Kõik need ranged ametlikud nõuded, mis puudutavad meetmete koostamist, vastuvõtmist ja autentimist, on vajalikud tagamaks õiguskord ja õiguskindlus neile, kelle suhtes kohalduvad ühenduse institutsioonide poolt vastuvõetud meetmed. Selline formaalsus on rangelt vajalik eeskirjade hierarhia põhineva õigussüsteemi alalhoidmiseks. Sellega tagatakse õiguslikkuse põhimõtete ja õiguskindluse järgimine ning kindel haldus (Euroopa Kohtu otsus liidetud kohtuasjades 53 ja 54/63 *Lemmerz jt v. High Authority* (1963) EKL 239 ja liidetud kohtuasjades 23, 24 ja 52/63 *Usines Henricot jt v. High Authority* (1963) EKL 217). Nende eeskirjade rikkumine looks süsteemi, mis on sisuliselt ebakindel, kus nende isikute kirjeldus, kelle suhtes kehtivad institutsioonide poolt vastuvõetud meetmed, nende õiguste ja kohustuste ulatus ja meetmeid välja andnud asutus saab olla teada ainult ligikaudu, ohustades sellega kohtuliku ülevaatuse kasutamist. Sel põhjusel kohtuasjas 68/86 *Ühendkuningriik v. nõukogu* (1988) EKL 855 (nn hormoonpreparaatide kohtuasi), mille puhul, nagu sama kuupäevaga munakanade kohtuasjas, rõhutati, et ühenduse institutsioonide kodukord on siduv, otsustas kohus, et „ühenduse institutsioonide poolt otsusteni jõudmise viis on sätestatud asutamislepingus ning ei ole liikmesriikide ega institutsioonide enda käsutuses.”

77. Need põhimõtted on täielikult välja toodud Euroopa Kohtu otsuste pideva liinina, kus on otsustatud, et füüsilistel ja juriidilistel isikutel on lubatud väita ühenduse institutsiooni kodukorra rikkumist, toetamaks oma väiteid selle institutsiooni poolt vastuvõetud meetme vastu (vt selles osas mitmeid kohtuotsuseid ühenduse personaliseaduse kohta, eriti liidetud kohtuasjades 94 ja 96/63 *Bernusset v. komisjon* (1964) EKL 297; kohtuasjas 178/80 *Bellardi-Ricci jt v. komisjon* (1981) EKL 3187; kohtuasjas 324/85 *Bouteiller v. komisjon* (1987) EKL

529, mis puudutab üksnes komisjoni kodukorda; vt ka teistes ühenduse õiguse valdkondades: kohtuasi 138/79 *Roquette Frères v. nõukogu* (1980) EKL 3333, 36. punkt; kohtuasi 297/86 *CIDA v. nõukogu* (1988) EKL 3531; kohtuasjas 200/89 *Funoc v. komisjon* (1990) EKL I-3669).

78. Ära kuulamisel püüdis komisjon Euroopa Kohtu otsusest kohtuasjas 69/89 *Nakajima All Precision v. nõukogu* (1991) EKL I-2074 (49. ja 50. punkt) tuletada, et ühenduse institutsioonide kodukord ei ole siduv ja et füüsilised või juriidilised isikud ei saa neile toetuda nende rikkumise korral. Kuid selle väitega ei saa nõustuda. Euroopa Kohus leiab, et seda kohtuotsust tuleb tõlgendada selliselt, et see tähendab, et tuleb eristada institutsiooni selliste kodukordade sätteid, mille rikkumisele ei saa füüsilised ja juriidilised isikud toetuda, sest need puudutavad üksnes institutsiooni sisemist töökorda ja ei saa muuta nende õiguslikku olukorda, nendest sätetest, mille rikkumisele võib toetuda, sest nagu on komisjoni kodukorra artikli 12 puhul, loovad nad õigusi ja on teguriks, mis aitab luua selliste isikute jaoks õiguskindlust.

79. Hinnates ka volituse delegerimist konkurentsiküsimuste eest vastutavale komisjoniliikmele 5. novembril 1980. aastal, oli Euroopa Kohus oma 23. septembri 1986. aasta ja 17. oktoobri 1979. aasta otsustes nõus, et see kuulus ühenduse kodukorra artikli 27 reguleerimisalasse. Selles kohtuasjas toetus ka ühendus ise oma kirjalikes menetlusdokumentides kodukorra artiklile 26, toetamaks oma väidet, et volituse delegerimine konkurentsiküsimuste eest vastutavale komisjoni liikmele oli kehtiv. Kuna komisjoni kodukorra vastu võib esitada vastuväite hagejate vastu, võivad nad sellele toetuda oma nõuete toetuseks komisjoni otsuse vastu.

80. Viimasena leiab Euroopa Kohus, et selliste meetmete puhul nagu need, millega kehtestatakse trahv, omab jõustatava meetme kontseptsioon asutamislepingu artikli 192 kohaselt erilist tähendust. Asutamislepingu artikli 189 alusel on otsus tervikuna „siduv nende suhtes, kellele see on adresseeritud.” Teiseks, nagu on selgesõnaliselt sätestatud meetmetes, millest hagejaid on teavitatud ja mis on avaldatud Euroopa Ühenduste Teatajas, on vaidlustatud otsused iseenesest jõustatavad, sest nendega kehtestatakse rahaline kohustus. Asutamislepingu artikli 192 alusel “Nõukogu või komisjoni otsused, mis panevad rahalise kohustuse muudele isikutele peale riikide, saab pöörata täitmisele”.

81. Artikli 192 teise lõigu kohaselt: „Täitmist reguleerivad selles riigis kehtivad tsiviilkohtupidamisnormid, mille territooriumil täitmine aset leiab. Korralduse otsuse täitmise tagamise kohta ilma muude formaalsusteta peale otsuse autentsuse tõestamise lisab otsusele riigi ametiasutus, kelle iga liikmesriigi valitsus selleks otstarbeks määrab ning komisjonile ja Euroopa Kohtule teatavaks teeb.” Seetõttu nähtub asutamislepingu enda sõnastusest, et hagejad võivad esitada väite komisjoni kodukorra artikli 12 rikkumise kohta eesmärgiga kontrollida meetme autentsust siseriiklikus kohtus algatatud menetluse käigus otsuse vastu, mille on võtnud vastu pädev siseriiklik asutus vastavalt asutamislepingu artiklile 192 eesmärgiga hüvitada komisjoni kehtestatud trahv. Menetlusliku korra ja õiguse nõuetekohase mõistmisega nõutakse seetõttu, et selline hagejate väide oleks vastuvõetav ühenduse kohtunike ees algatatud menetluses vastavalt asutamislepingu artiklile 173, vaidlustades

jõustatavat trahvi kehtestava otsuse seaduslikkust. Euroopa Kohus teeb järelduse, et kuna talle esitatud tõenditest nähtub, et meetme autentimine vastavalt kodukorra artikli 12 esimesele lõigule on võimatu, siis ei saa rakendada antud kohtuasjas korda meetme autentsuse, st autenditud originaalmeetme kontrollimiseks, mis on sätestatud asutamislepingu artikli 192 teises lõigus.

82. Kõikidel eelnimetatud põhjustel tuleb komisjoni väide ärakuulamisel selle kohta, et hagejate väide komisjoni kodukorra artikli 12 rikkumise kohta on vastuvõetamatu, tagasi lükata.

83. Hagejate väidete põhjendatuse suhtes piisab, kui märkida, et komisjon ise tunnistas, et ta ei suutnud esitada Euroopa Kohtule koopiat originaalmeetmete kohta, mis on autenditud vastavalt kodukorrale.

2. Küsimus, kas vaidlustatud meedet võib pidada „otsuseks asutamislepingu artikli 189 tähenduses”

84. Kuna on kindlaks tehtud, et meetmeid, mis on hagejatele teatavaks tehtud ja Euroopa Ühenduste Teatajas avaldatud, ei saa autentida vastavalt sätestatud korrale ja seega ei saa käsitleda jõustatava meetmena, mille suhtes võib kohaldada asutamislepingu artikli 192 teises lõigus sätestatud korda, siis kerkib küsimus selle artikli esimese lõigu tõttu, kas Euroopa Kohtule esitatud meetmeid võib seaduse alusel käsitleda „otsustena”.

85. Vastavalt komisjonile, kes ärakuulamisel selgesõnaliselt tunnistas, et tal ei olnud võimalik esitada vaidlustatud otsuse koopiat, mis on autenditud vastavalt kodukorra artiklile 12, peavad otsused vastavalt 21. novembril ja 5. detsembril 1991. aastal antud tõendite tingimuste kohaselt olema vastu võetud selliselt, et nad sisaldaksid koos Euroopa Kohtule esitatud otsuseprojekte ja protokollide väljavõtteid.

86. Seda seisukohta ei saa toetada nii põhimõttelistel põhjustel kui ka põhjustel, mis tulenevad konkreetset antud kohtuasja asjaoludest.

87. Esiteks, ametlik rangus, mis reguleerib ühenduse institutsioonide meetmete vastuvõtmist ja autentimist, kujutab garantiid, mis puudutab ühenduse õiguskorra alustalasisid. See tagab mis tahes meetme – ühenduse õiguskorras sisalduva määruse, direktiivi või otsuse – muutmatus ja tagab, et seda ei saa pärast selle vastuvõtmist muuta või tühistada, kui ei järgita pädevuse ja menetluse eeskirju, eriti kollegiaalse vastutuse põhimõtet. Tagades vastuvõetavate meetmete autentsuse ja nõudes nende lisamist neid vastuvõtva koosoleku protokollile, saab ainuüksi komisjoni kodukorra artiklis 12 sätestatud ametliku ranguse ja täpsusega võimaldada selle ilma kahtluseta kindlakstegemist, et seejärel kinnitatud koosoleku protokoll vastab täpselt esialgu vastuvõetud ja autenditud meetmele. Seejärel selgub komisjoni kodukorra artikli 12 ülesehitusest, et lihtsad väljavõtted protokollist koos tuvastamatute otsuseprojektidega ei saa asendada otsust.

88. Teiseks tuleb silmas pidada, et dokumentide lugemisel Euroopa Kohtus on võimatu nõustuda komisjoni seisukohaga, et oma 21. detsembri 1988. aasta nõupidamisel võttis ta 14. detsembri 1988. aasta otsuseprojekti muudatuse kujul vastu lõigu, mis on toodud teatavaks tehtud ja avaldatud meetme põhjendava osa neljanda lõigu 27. punktis (vt 47. punkti eespool).

89. Sellest tulenevalt oleks ainult nende meetmete esitamine, mis on autenditud vastavalt komisjoni kodukorra artiklile 12, saanud teha võimalikuks ühenduse õigusaktide täpse eesmärgi kindlaksmääramise. See eesmärk võib olla kohustuste allikas hagejatele ainult niivõrd, kuivõrd see on teada ja seda saab kohus täpselt kindlaks teha oma kohtuliku läbivaatuse volituste kasutamisel.

90. Ka juhul, kui Euroopa Kohus pidi nõustuma kostja arvamusega vajaduse suhtes lugeda koos tema poolt esitatud erinevaid dokumente, siis ei vasta teatavaks tehtud ja Euroopa Ühenduste Teatajas avaldatud meetmed ikkagi protokollile ühisest lugemisest tulenevale „meetmele”, nagu on ette pandud eespool nimetatud 21. novembril ja 5. detsembril 1991. aastal antud tõenditega ja inglise-, prantsuse- ja saksa keelsete otsuseprojektidega, mille komisjon on vastu võtnud 21. novembril 1988 vastavalt koosoleku nr 945 protokollile. Isegi eeldades, millega ei saa olla tegemist antud juhul, et komisjoni poolt 21. detsembril 1988. aastal vastu võetud meetmed kujutavad mitmeid eraldiseisvaid dokumente, mis suuremas osas ei ole allkirjastatud ega autenditud, ei võtaks need „meetmed” ühelgi juhul arvesse eelpool nimetatud muudatusi, mis on toodud saksa keeles teatavaks tehtud ja avaldatud tekstis (vt punkte 39–42 eespool). Ka ei võeta nendega arvesse teatavaks tehtud ja avaldatud otsuste operatiivosa eespool nimetatud muudatust (vt punkte 48–50 eespool). Ka ei oma nad lõpuks mingit mõju hollandi ja itaalia keeles teatavaks tehtud ja avaldatud meetmetele, mis ei näi olevat vastu võetud ühegi asutuse poolt (vt punkte 54–65).

91. Ära kuulamisel märkis üks komisjoni esindajatest, et komisjon ei olnud 21. detsembril 1988. aastal võtnud vastu ühtegi lõplikku otsust ja sel põhjusel ei lisatud sel kuupäeval ühtegi teksti komisjoni koosoleku protokollile, nagu oli nõutud kodukorra artikliga 12. Kohus leiab, et kuna tõenditest nähtub, et vaidlusaluseid meetmeid välja lasknud institutsioon ei olnud ise kindel, et komisjonis on jõutud lõpliku otsuseni, on selge, et sellistele „meetmetele” ei või toetuda kolmandate isikute vastu ja seega ei kujuta need otsust asutamislepingu artikli 189 tähenduses.

92. Institutsiooni tava puudutav väide, isegi eeldusel, et see on õige, ei saa muuta seda järeldust, sest nagu Euroopa Kohus on otsustanud „tava [...] ei saa kalduda kõrvale asutamislepingu sätestatud eeskirjadest” (otsus nn munakanade kohtuasjas).

93. Antud juhul leiab Euroopa Kohus esiteks, et ta ei suuda täpselt määrata kindlaks meetmete kuupäevi, kuigi need võeti vastu kuupäeval, mis on lähedal konkurentsiküsimuste eest vastutava komisjoniliikme volituste lõppemise kuupäevale, kellele, nagu kindlaks on tehtud, andis komisjon vähemalt osaliselt sellise vastuvõtmise õiguse. Seetõttu ei suuda komisjon määrata kindlaks kuupäeva ajavahemikus 21. detsembrist 1988 kuni 16. jaanuarini

1989, mil vaidlusalune meede tegelikult vastu võeti ja ühenduse õiguskorda lisati, ja seeläbi kehtivaks muudeti.

94. Teiseks leiab Euroopa Kohus, et ta ei suuda sisu nendesse tehtud muudatuste tõttu teha kindlaks vastuvõetud meetmete täpset ja kindlat ulatust, kuna komisjon jättis täielikult arvesse võtmata kodukorra artikliga 12 sätestatud autentimise korra; see oleks olnud ainus viis kindlal viisil eristada, mis on kooskõlastatud 11. juulil 1991. aastal nõutud menetluse korraldamise meetme eesmärgiga otsust tegeva asutuse kavatsust ja edasisi tehtud muudatusi, mis on tehtud ühe isiku poolt ja ei ole tuvastatavad.

95. Kohus leiab lõpetuseks, et ta ei suuda kahe eelnimetatud puuduse tõttu kindlustundega tuvastada asutust, kes võttis vastu meetmed nende lõplikus versioonis, kui eelkõige see on avaliku huvi alla kuuluv küsimus, ja teiseks on meetmed kaotanud kahe eelpool nimetatud puuduse tõttu õiguslikkuse eelduse, mis tal on sellest hoolimata.

96. Kui Euroopa Kohus ei suuda piisava kindlusega määrata kindlaks täpset kuupäeva, millest alates sai meede hakata avaldama õiguslikku mõju, ja seega, millal selle võis lisada ühenduse õiguskorda, ega sellesse tehtud muudatuste tõttu tuvastada kindlustundega põhjendava osa täpsed tingimused, mida ta peab sisaldama vastavalt asutamislepingu artiklile 190 ega määrata kindlaks ja kontrollida selgelt oma adressaatidele kehtestatavate kohustuste ulatust või nende adressaatide kirjeldust ega tuvastada kindlustundega asutust, kes andis välja lõpliku otsuse ja juhul kui on kindlaks tehtud, et ühenduse eeskirjadega sätestatud autentimise korda ei ole üldse järgitud ja et artikli 192 teise lõiguga sätestatud korda ei saa rakendada, siis ei saa sellist meedet käsitleda otsusena asutamislepingu artikli 189 tähenduses. Selline meede on muudetud kehtetuks osaliselt tõsiste ja ilmselgete puuduste tõttu, mis muudavad selle seaduslikult kehtetuks.

3. Teatavaks tehtud ja avaldatud meetmete ilmselge olemasolu

97. Lõpuks ei saa kostja, nagu ta ärakuulamisel tegi, esitada hagejatele teatavaks tehtud dokumente ja olla seisukohal, et need dokumendid kujutavad originaalmeedet sel põhjusel, et nad on kinnitatud olevat sellega kooskõlas. Kuigi põhimõtteliselt tuleb teatavaks tehtud ja avaldatud meede lugeda olevat kooskõlas autentse originaalmeetmega, ei pea see oletus enam antud kohtuasjas paika, sest komisjon, kes ei esitanud ühtegi muud autenditud originaaldokumenti peale üksnes otsuseprojektidega kaasnevate protokollide, mis ei olnud allkirjastatud ega autenditud ning ei teinud võimalikuks määrata kindlaks meetme tingimusi, siis ei ole võimalik lükata ümber hagejate nõudeid, mis on piisavalt täpsed ja ühtsed ning mis puudutavad erinevusi vastuvõetud „meetme” ning teatavakstehtud ja avaldatud „meetme” vahel. Ka oli kostja poolt esitatud dokumentide eesmärk teha üksnes kindlaks selliste erinevuste olemasolu, mida hagejad esialgu väitsid ja mille tulemusena ilmsesid täiendavad erinevused, mida arutas täiskomisjon ja arutelu puudumine otsuste üle, mida tuleb vastu võtta viiest autentsest keelest kahes keeles.

98. Ka ei saa komisjon väita, nagu ta ärakuulamisel tegi, et oma 21. detsembril 1988. aastal toimunud koosolekul võttis komisjon vastu vaidlustatud meetme „sisu” või „olemuse” ning

seejärel tuleb teatavaks tehtud meetmeid lugeda olevat kooskõlas meedet välja andnud asutuse tahtega. Asutamislepingu artiklid 189 ja 90 ning komisjoni kodukorra artikkel viitavad ainult komisjoni poolt vastuvõetud meetmetele ja võib kohaldada ainult nende suhtes ning mitte selle institutsiooni mitteametlikele avaldustele, mis on väljendatud kokkuleppes meetme „sisu” või „olemuse” kohta, sest need kontseptsioonid on tundmatud ühenduse õiguskorrale.

99. Kohus on seega sunnitud tõendite esitamise kaudu tühistama meetme, mida ta peaks meetmete ilmse olemasolu doktriini alusel märkama ühenduse meetmetele kohalduva kehtivuse oletuse tõttu. Euroopa Kohus rõhutab selles suhtes, et see doktriin ja eeldus kujutavad üksnes otsest ja vajalikku järeldust ühenduse seadusega kehtestatud täpsete ja rangete nõuete kohta. Kuna institutsiooni poolt vastuvõetud meede peaks eeldatavasti jääma muutmatuks ja oleks pidanud olema vastu võetud vastavalt ettenähtud korrale, et on võimalik nõustuda, et teatud teatavaks tehtud ja avaldatud koopiad, on põhimõtteliselt nendega kooskõlas. Teisisõnu on igal juhul võimatu, kui on tuvastatud, et „meede” on muudetud selle vastuvõtmisele järgnevalt, otsustada, et teatavaks tehtud või avaldatud „meede” on vastavuses vastuvõetud „meetmega”, mis on väidetavalt originaal. Komisjon ei saa toetuda meetme ilmselge olemasolu doktriinile, olles kaugel sellest, et lükatakse ümber hagejate väited erinevuste kohta teatavaks tehtud või avaldatud meetmete ja mis tahes autentse meetme vahel, ta kinnitas ja lisas neile tema poolt esitatud dokumendid. Seetõttu lõpetatakse ilmselge meetme pidamine kehtivaks ja see tuleb Euroopa Kohtu poolt tühistada. Antud juhul, kui ilmselge meede, st teatavaks tehtud ja avaldatud meede, on tühistatud, tuleb järeldada, et on võimatu asendada see originaalmeetmega, mis tuleb autentida vastavalt kehtestatud korrale ja esitades kõik garantiid autentse meetme kohta.

100. Toetudes eespool toodud kaalutlustele, on Euroopa Kohus kohustatud järeldama, et tema poolt avaldatud eriti tõsiste ja ilmselgete vigade tõttu on 17. märtsi 1979. aasta Euroopa Ühenduste Teatajas avaldatud komisjoni meede pealkirjaga „EMÜ asutamislepingu artikli 85 kohast menetlust käsitleva komisjoni 21. detsembri 1988. aasta otsus (IV/31.865 – PVC)”, millest hagejaid on 1989. aasta veebruaris teavitatud, tühine.

101. Hagid tühise meetme vastu tuleb vastuvõetamatuse alusel tagasi lükata (vt eespool nimetatud otsus kohtuasjas *Société des Usines à Tubes de la Sarre*); kohtul ei ole vaja uurida Shell International Chemical Company Ltd hagi vastu esitatud vastuvõetamatuse väidet sel põhjusel, et see oli esitatud mittetähtaegselt, kuna kehtetuid meetmeid võib vaidlustada olenemata tähtajast (vt Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas *Consorzio Cooperative d'Abruzzo*) ja kuna meetme kehtetus on avaliku huvi alla kuuluv küsimus, mida ühenduse kohtunikud peavad esitama enda ettepanekul või otsustama Montedison SpA poolt esitatud uute väidete vastuvõetavuse kohta ärakuulamisel.

102. Seetõttu tuleb kõik hagiavaldused lükata vastuvõetamatuse tõttu tagasi, sh Montedison SpA poolt esitatud kahjutasunõuded, millega mitte ühelgi juhul ei esitatud väidet nende väidete toetuseks ega väidetava kahju isegi mitte ligikaudse suuruse määramiseks.

Kohtukulud

103. Euroopa Kohus leiab, et kohtuasja asjaolusid arvestades tuleb vastavalt kodukorra artikli 87 lõikele 3 kohtukulud välja nõuda komisjonilt.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

ESIMESE ASTME KOHUS (teine koda),

otsustab:

1. Hagejatele teatavaks tehtud meede, mis on avaldatud 17. märtsi 1989. aasta Euroopa Ühenduste Teatajas L 74 (lk 1) ja kannab pealkirja „Komisjoni EMÜ asutamislepingu artikli 85 kohast menetlust käsitleva komisjoni 21. detsembri 1988. aasta otsus (IV/31.865 – PVC)”, on tühine.

2. Lükata hagid vastuvõetamatuse tõttu tagasi.

3. Nõuda komisjonilt välja kohtukulud.

Barrington

Saggio

Yeraris

Briët

Biancarelli

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 27. veebruaril 1992 Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

H. Jung

D. Barrington